

DABARTIES BILDESIUOS

Katalikas, kurs neremia
katalikiškos spaudos, neturi
teisės vadintis geru Bažny-
čios vaiku.
Vyskupas Ketteleris

Popiežius Paska- tino Melsti Mari- jos Užtarymo

Praeitą savaitę Popie-
žių atklė keliautojų mal-
dininkų būrys iš Meksikos,
įteikdami šv. Tėvui šven-
čiausios Panelės Guadalu-
po statulą. Popiežius, prak-
albėdamas į meksikie-
čius, priminė, kad šiais
sunkiais laikais reikalinga
ypatingu pamaldumu šauk-
tis Dievo Motinos užta-
rimo.

„Jūs atvykstate“, sakė
šv. Tėvas, „iš brangaus
krašto, kuriame Jėzaus iš-
tikimieji yra vieningi ne-
laimėse bei kančiose, ka-
me tikintieji buvo perse-
kiojami dėl tikėjimo į Jė-
zaus Vardą. Pasakykite
visiems Mano vaikeliams,
kad Viešpats labai gausiai
jiems atlygina už ištiki-
mybę tikėjime ir už jų iš-
kentėtas kančias dėl Jė-
zaus. Tai yra dieviškoji
sėkla įsoduodanti šimterio-
pą vaisių.

Ačiū jums už švenčiausios
Panelės Guadalu-
pos statulą, įrengtą Vatikano
sode. Mes turime visi-
škai pasitikėti švenčiausios
Marijos motiniška meile
ir jos galingiausiu užtary-
mu, kuris mus visus suvie-
nyja.

Mes privalome šauktis
Marijos, kad kiekviename
pavojuje ir kiekviename
persekiojime ji mums pa-
gelbėtų, sustiprintų silp-
nuosius ir užtartų visą
žmoniją, išmelsdama nuo
savo Dieviškojo Sūnaus
kunigų ir šventų žmonių,
mylinčių Dievą ir pamal-
džių motinų ir jaunimo
tvirtų ir pastovių tikėjime.

Darbininkų Padėtis

Nors ir seniau darbinin-
kai buvo išnaudojami, ta-
čiau nemažiau jie išnaudo-
jami ir šiandien. Darbdavai
darbininkų visai neįvertina.
Jie visai nežiūri, kiek
ir kokį darbą dirbtu-
vėje esi išdirbęs; jie ieško
tik priekabių, kaip darbi-
ninką būtų galima iš dar-
bo paleisti, o jo vieton pa-
imti kitą už mažesnę atly-
ginimą. Pasipriešinti be-
veik jau negali, nes tai
reiškia darbo netekimą.
Kai kurie norėtų taikyti
Wagnerio įstatymą, bet
pamėgink vykdyti, tai
tuojau pasijusi, kad jau
už dirbtuvės vartų esi.
Nors apie tai daug rašo
katalikiški laikraščiai ir
pasmerkia darbdavus iš-
naudotojus, bet to darbdavai
nepaiso. Todėl kol
darbininkai neturės teisin-
go vado, kuris rūpintųsi
darbininkų reikalais ir
vestų juos vieningu keliu,
tol darbininkai nesusi-
lauks geresnės ateities.

Darbininkas

IŠ LIETUVOS SANTY-
KIŲ SU MEXICO

Draugingumo sutartis
tarpe Lietuvos ir Meksikos
įsigaliojo šio rugsėjo (Sep-
tember) 29 dieną. Koks
bus to oficialaus draugin-
gumo turinys, paaiškės vė-
liau.

EINA NUO 1915 METŲ

TEL. SOUTH Boston 2680

ANTRADIENIS (Tuesday) SPALIŲ (October) 3 D., 1939 M., No. 75.

TEL. SOUTH Boston 2680

KAINA 5 CENTAI

Mirė Kardinolas Mundelein

Latvijos Nepriklausomybė Pavojuje

Copenhagen, spalio 2 —
Estijos užsienio ministras,
Karl Selter parvežė Latvijos
vyriausybei nemaloni-
as žinias iš Maskvos. Jis
praneša, kad Maskvos komi-
sarasai „kviečia“ Latvijos
vyriausybę deleguoti atsto-
tus į Maskvą pasitarti su
Rusijos komisarais reikalaus,
kad Latvija užleis-
tų savo valstybės uos-
tus Liepojaus ir Ventpilio,
kuriuos Rusija paverstų
savo prekybos eksporto
uostais. Liepojaus uoste
Rusija taip pat pastatytų
vieną, du ar tris karinius
laivus ir diviziją raudono-
sios armijos.

Latvijoje kyla didelis ne-
rimas, nes sovietų Rusija
pastatė apie 20 divizijų ka-
riuomenės prie Latvijos
rubežiaus. Svetimšaliai
skubiai kraustosi iš Ry-
gos. Visi keliai užpildyti.
Taigi Latvijos nepriklau-
somybei susidarė rimtas
pavojus.

Italijos-Vokietijos Derybos

Berlynas, Vokietija, spa-
lio 2 — Vakar čia atvyko
Italijos užsienio reikalų
ministras Galeazzo Ciano.
Atvykęs tuojau nuėjo pas
Hitlerį ir užsienio minis-
trą Ribbentropą pasitari-
mui. Sakoma, kad Hitleris
kvietė Italijos ministrą
atvykti, kad išsiaiškintų
Italijos kryptis šio karo
metu. Konferencijos die-
notvarkėje esą: 1) Kokią
rolę Italija turėtų lošti tai-
kos ofensyvoje. 2) Italijos
kryptis, jeigu karas tęs-
tųsi. 3) kokią atlyginimą Ita-
lija turėtų gauti viename
ar kitame atsitikime.

Taikos klausime Italija
turi užimti vadovaujamą
rolę. Iš oficialių šaltinių
praneša, kad Hitleris no-
rėtų taikytis, nežiūrint iš
kur taikos pasiūlymai a-
teitų. Hitleris tikisi, kad
Mussolini, Stalinas ir Roo-
seveltas dės visas pastan-
gas taiką įgyvendinti.

VAŽIUOKITE

LIETUVON

Per

DARBININKO

Laivakorčių

Lietuvos Garbės Konsulai Ameri- koje

Lietuvos Vyriausybės
paskirtiems garbės konsu-
lams Amerikoje:
Mr. Julius J. Bielskis,
1001 Hilt Ave., Los Ange-
les, Cal.

Mr. Anthony O. Shallna,
366 West Broadway, So.
Boston, Mass.

Lietuvos Pasiuntinybė
parūpino jiems Prezidento
F. D. Roosevelt'o pripaži-
nimą (exequatur) ir šio-
mis dienomis tuos doku-
mentus įteikė ponams
naujiems konsulams drau-
ge su geriausio pasiseki-
mo linkėjimais. Ypač Cali-
fornia ir Boston'o lietuviai
tuo faktui galės pasinaudo-
ti ir pasidžiaugti. Ponai
konsulai pradės savo pa-
reigas eiti kaip tik susi-
tars su atitinkamomis i-
staigomis.

Iš Lietuvos San- tykių Su Amerika

Keletas metų praėjo be-
siruojant prie prekybinės
ir konsuliarinės sutarties
tarpe Lietuvos ir Ameri-
kos. Prekybinis susitari-
mas tarpe Lietuvos ir U.
S. A. yra pirmiau sudary-
tas nors laikinoje formoje.
Dabar ypač pagyvėjo rei-
kalas sudaryti ir konsulia-
rinę sutartį. Šiuo reikalu
Lietuvos Atstovybė Va-
šingtono ir rūpinasi ir jau
yra turėjusi keletą pasita-
rimų su State Departame-
nt'o žinovais. Lietuvos
konsulai irgi tame darbe
dalyvauja, teikdami infor-
macijų iš savo konsulari-
nio darbo praktikos.

UŽMUŠĖ METROPOLI- TAN OPEROS DAINI- NINKĘ VARŠUVOJE

Copenhagen, spalio 2 —
Laikraštis Politiken prane-
ša, kad laike Varšuvos
bombardavimo užmušė p.
levą Brandowski - Turska,
Metropolitan Operos (New
York) dainininkę. Ji buvo
įstojus į Varšuvos operą.

Chicago, Ill. — Rugsėjo
23 d., senelių prieglaudoje
mirė laisvamanių prycheris,
burnotojas M. X. Mockus,
žinomas kaip „vėlinių
kupčius.“

Kaunas — Šiemet iš Lie-
tuvos išvežta į užsienius
503,410 kilogramai vyšnių
už 329,820 litų. Šiemet 94
nuoš. vyšnių eksporto ėjo
jau per kooperatyvus.

VOKIEČIAI IR RUSAI BOM- BARDAVO VILNIŲ

Šiomis dienomis atėju-
siejį iš Latvijos laikraš-
čiai paduoda įdomių žinių
iš Vokietijos, Lenkijos ir
Rusijos karo. Kaip žinome
karas Vokietijos su Lenki-
ja prasidėjo rugsėjo 1 d.
š. m.

Havas'o žiniomis, vokie-
čių lakūnai iš karinių or-
laivių, rugsėjo 1 d., bom-
bardavo Lenkijos miestus,
tarp kurių ir Vilnių.

Rugsėjo 2 d., Varšuvoje
visos bažnyčios buvo pri-
pildytos maldininkais. Be-
to, mieste patį ministras
pirmininkas gen. Sklad-
kovski, nusiėmęs švarką,
stoją kartu su kitais kasti
apkasus. Apkasus kasė vy-
rai, moterys ir vaikai.

Rugsėjo 2 d. iš Vištyčio
miestelio, Suvalkijos, kur
sueina Lietuvos, Lenkijos
ir Vokietijos rubežiai, pra-
nešė, kad ten aiškiai buvo
girdima granatų sprogi-
mas.

TRAGIŠKA LIETUVIO RAŠY- TOJO KELIONĖ

Kaunas, rugs. 4 — Perei-
tą naktį Vilniaus trauki-
niu atvyko iš Lenkijos Vo-
kietijos atstovas su savo
pagelbininkais, skaičiuje
30 asmenų. Iš Kauno Vo-
kietijos atstovas su savo
štabu išvyko į Vokietiją.

Kaunas, rugs. 5 — Iš A-
lytaus pranešama, kad vo-
kiečiai bombardavo Vėre-
nos ir Marcinkonių mies-
telius, okupuotoje Lietu-
voje. Seinų - Suvalkų ra-
jone taip pat baubė kanuo-
lės.

Latvijos „Jaunakas Zi-
nas“, rugsėjo 6 d. praneša,
kad Vokietijos orlaiviai
kasdien puola Vilnių. Vie-
na moteriškė atvyko iš
Vilniaus Latvijon. Ji be-
sustojimo verkia. Tikra
histerikė. Pasakojo, kad
Vilniaus gyventojai nuo

Kaunas, Lietuva — Rug-
sėjo 4 d. išleista įstatymas,
kad bus baudžiami pinig-
nėmis bausmėmis iki 15,
000 litų visi tie, kurie pa-
kels įvairioms prekėms
kainas.

Kaunas — Rugsėjo 4 d.
sugrįžo iš Lenkijos rašyto-
jas - žurnalistas Liudas
Gira, kuris prieš pat karą
buvo apsistojęs Varšuvoje.
Jo kelionė iš Varšuvos bu-
vo tikrai tragiška. Va-
žiuojant traukiniu, vokie-
čių lakūnai keletą kartų
buvo užpuolę traukinį ir jį
bombardavo. Keturius
kartus keleiviai turėjo
bėgti iš traukinio į mišką.
Traukinys iš Varšuvos iki
Lietuvos rubežiaus ėjo 25
valandas, kuomet norma-
liai užima tik 9 valandas.
Keleiviai buvo didelę
baimę, kada vokiečių
lakūnai paleido bombas į
traukinį. Du vagonai buvo
visiškai suardyti. Keletas
keleivių žuvo.

pat pirmos karo dienos ne-
gauna poilsio. Bombarda-
vimas eina be pertraukos.

Švenčionyse gyventojai
užgirdę karinių orlaivių
burzgimą pranešė lenkų
viršaičiui, kuris iš baimės
staiga mirė.

Visos bažnyčios Vilniuje
nuo pat karo pradžios bu-
vo pilnos maldininkų, ypač
Aušros Vartų, kur prie
stebuklingojo Aušros Var-
tų paveiklo klūpojo dide-
liame susikaupime minios
žmonių.

Rugsėjo 6 d. buvo nu-
trauktas geležinkeliais su-
sisiekimas tarp Kauno,
Vilniaus ir Varšuvos. Len-
kijos generalis komisaras
Dancige, Chodacki su savo
pagelbininkais atvyko į
Kauną per Tilžę — Pagė-
gius.

SIŪLO SEPTYNIŲ VALSTY- BIŲ KONFERENCIJĄ

Berlynas, spalio 2 — Iš
pusiau - oficialių šaltinių
praneša, kad jau yra pa-
siūlymas sušaukti septy-
nių didžiųjų valstybių, bū-
tent, Vokietijos, Rusijos,
Italijos, Anglijos, Prancū-
zijos, Jung. Valstybių ir
Turkijos konferenciją.
Kaikurie Vokietijos diplo-
matai sako, kad jeigu da-
bar įvyktų konferencija,
tai dar esą galimybių at-
statyti mažą Lenkiją, kuri
būtų „bufferinė“ valstybė
tarp Vokietijos ir Rusijos.

Lenkai Nori Organizuoti Kariuomenę Jung. Valsty- bėse

Paryžius, spalio 2 — Gen.
Wladislaw Sikorski, lenkų
naujas premieras išstremi-
vus, pareiškė, kad jis no-
rėtų suorganizuoti iš apie
200,000 lenkų kariuomenę
Jung. Valstybėse ir Kana-
doje. „Jung. Valstybėse ir
Kanadoje yra 5,000,000
lenkų piliečių“, sako gen.
Sikorski.

Karas Jūroje

Londonas, Anglija, spa-
lio 2 — Anglijos laivyno
departamentas įspėja visus
laivus, kad būtų atsargūs
Pietiniame Atlanto vande-
nyne po to, kad stipriai
apginkluotos nežinomos
valstybės karo laivas nus-
kandino Anglijos laivą
„Clement“. Taigi pasauli-
nio karo taktika atnauji-
nama. Prasidėjo karas jū-
roje. Vakariniame Vokie-
tijos fronte karas eina ant
sausumio ir ore.

Chicago, Ill., spalio 2 —
Šį rytą mirė J. E. Kardino-
las Mundelein, 67 metų
amžiaus, Chicagos ark-
vyskupas. J. E. Kardinolas
Mundelein buvo vienas iš
įžymiausių Katalikų Baž-
nyčios vadų. Jo Eminenci-
jos globoje Jung. Valsty-
bėse įvyko pirmas Eucha-
ristinis Kongresas 1926 m.

Kaunas — Užsienio rei-
kalų ministras Urbšys,
kurs ilgesnį laiką gydėsi
Šveicarijoje, savo atosto-
gas jau baigė ir rugsėjo
pirmomis dienomis grįžo
į Kauną.

Lietuvos Ministras "Kviečia- mas" į Maskvą

Pirmadienį, spalio 2 d.,
sams šeimininkauti. Lie-
tuvo savo uosto neturi.
Šventoji tinka tik žvė-
jams. Todėl ir prisibijoma,
kad sovietai nesikesintų
ant Lietuvos nepriklausom-
ybės.

Kaunas — Nauju 'Eltos'
direktoriu paskirtas Va-
lentinus Gustainis, pasku-
tiniu metu buvęs Eltos at-
stovu Paryžiuje ir Londo-
ne. Gustainis yra baigęs
Lietuvos universitetą ir
studijavęs Heidelbergo ir
Paryžiaus universitetuose
filosofiją ir valstybės
mokslus ir yra parašęs dvi
dideles knygas apie Lenki-
ją ir Prancūziją.

Kaunas — Užsimušė jau-
nas gabus sklandytojas
mokinys Pranas Vitkaus-
kas, iškritęs iš sklandytu-
vo 200 metrų aukštyje.

Kaip Rusai Ir Vokiečiai Pasidalino Lenkiją

Maskva, Rusija, spalio
2, — Pereitą penktadienį
sovietų Rusijos ir Vokiet-
ijos vyriausybių atstovai
pasirašė naują sutartį, ku-
ria pasidalina Lenkijos žemę
ir nustato Rusijos - Vo-
kietijos rubežius. Rubežius
prasideda nuo Lietuvos ir
eina per Augustavą iki Ryt-
inės Prūsijos. Toliau eina
nuo Rytinės Prūsijos pa-
lei upę Pissa iki Nuro ir
į pietus upę Bug iki Kryst-
nopolio; nuo Krystnopolio
pasuka vakarų link ir eina
iki Jaroslavo — San upės
ir eina iki Slovakijos rube-
žiaus.

Pagal šį paskutinį pada-
linimą Vokietija gavo dau-
giau, negu ji buvo užka-
riavus. Bugos upė yra
svarbiausia rubežiaus lini-
ja. Vilniaus kraštas yra da-
bar sovietų Rusijos pilno-
je kontrolėje, ir gal pasi-
liks, nes rusai dabar jau
nė nebekalba apie grąžini-
mą Lietuvai.

Turkija Nepasi- duoda Rusijai

Maskva, Rusija, spalio 2,
— Jau trečia diena kaip
Turkijos užsienio reikalų
ministras Sukru Saracoglu
veda derybas su sovietų
premieru Molotovu, bet
kol kas nepriėjo prie jokio
susitarimo. Turkijos mi-
nistras nepasiduoda taip
lengvai Rusijos komisa-
rams. Sovietų komisarai
norėjo atitraukti Turkiją
nuo Anglijos ir Prancūzi-
jos ir prikalbinti ją laiky-
tis Vokietijos - Rusijos a-
šies, bet Turkijos atstovas
tvirtai laikėsi neutralumo
kaikuriais klausimais ir
sutarčių su Anglija ir
Prancūzija kas liečia Vi-
duržemio jūrą ir Balka-
nus.

Konferencijoje dalyvavo
ir sovietų diktatorių Sta-
linas, vice - komisarai Po-
temkin ir kiti.

IVAIRIOS ŽINIOS

LIETUVIŲ SKAIČIUS LATVIJOJE

Ryga — Latvių oficialiais duomenimis, paremtais 1935 m. statistika, lietuvių tautybės gyventojų Latvijoje būta apie 23,000, tuo tarpu iš privačių tvirtinimų ta skaitlinė išveda ma iki 50,000 žmonių, ypačiai kadangi Latvijoje yra labai daug lietuvių maišytų šeimų su latvišiais ir priešingai, o maišytos šeimos nebuvo užskaitytos lietuviams. Rygoje pagal oficialinę statistiką lietuvių gyvena apie 5,700, pagal neoficialinę apie 10,000. Dalis lietuvių darbininkų ir amatininkų čia turi įsigiję nuosavus namus. Rygoje yra lietuvių krautuvinių, savivaldybės ir valstybės įstaigų tarnautojų ir laisvų profesijų, tačiau daugiau kaip pusė Latvijos lietuvių dirba žemės ūkyje. Viso Vidžemėje, pagal oficialius statistikos duomenis, būta apie 7,000 lietuvių, Liepojoje apie 37,700, Zengali-joje apie 12,000, Latgalijoje apie 1,000.

Ryga — Latvijos Lietuvių Sąjungos Centro Valdyba buvo pasiryžusi suruošti lietuviams mokytojų kursų, lietuvių kalbos ir istorijos kursus, buvo dėta pastangų Latvijos švietimo ministerijoje leidimui gauti ir buvo viltis jį gauti. Buvo pakviesti kursams lektoriai ir paskirtas kursams laikas, į kursus prisi- rašė klausytojai iki 30 lietuvių mokytojų. Šiomis dienomis gautas latvių švietimo ministerijos lai- skas, kuriame pranešama, kad kursai neleidžiami ruošti. Pradedant šiuos mokslo metus Latvijos Lietuvių Sąjungos Centro Valdyba Rygoje išlaikys du vaikų darželius. Vienas jų bus prie Rygos miesto pirmosios lietuvių pagrindi- nės mokyklos, antrasis — antrosios mokyklos rajone.

Profesionalai, biznierių, pramonin- kai, kurie skelbiami "Darbininke" tik- rai verti skaitytojų paramos. Visi skelbkitės "Darbininke".

Juozas Kasinskas

Inc.

Laidotuvių Direktorius

Patarnavimas Dieną ir Naktį

602 Washington Blvd.

BALTIMORE, Md.

Telephone Plaza 8595

Limosinai dėl visokių reikalų.

ŠVENTAS RAŠTAS — NAUJAS TESTAMENTAS ir EVANGELIJOS

Ką tik gavome iš Lietuvos šiais metais at- spausdintą "Naujas Mūsų Viešpaties Jėzaus Kri- staus Testamentas" ir Evangelijos. Vertė Juozapas Skvireckas, Kauno Arkivyskupas Metropolitas. Knyga 416 pusl. Kaina tik \$1.00.

"DARBININKAS"

366 Broadway, So. Boston, Mass.

Vienos Senutės Nelaimė Estijoje

Estų laikraščiai praneša apie nepaprastą nuotykį, kuris įvyko šiomis dienomis Petseryje. Vienam vieniemyje, kuris yra vi- sai arti Petserio vienuoly- no, buvo rasta negyva 62 metų amžiaus senutė. Iš karto sūnus pamanė, kad motiną kas nors užmušė, todėl apie tai pranešė kri- minalinei policijai. Bet gi tardymas parodė, kad se- nutė pati save supjaustė, nes norėjo atsipalaiduoti nuo vėžio ligos. Senutė sirgo skrandžio vėžiu ir paskutiniiais laikais ypa- tingai jautė didelius skau- smus. Ji daugelį kartų kreipėsi į gydytojus ir pra- šė padaryti operaciją, bet tie atsisakė daryti operaci- ją, nes jautė, kad nebus jo- kių vaisių. Todėl senelė kartkartėmis pareiškė pa- ti mėginti išpaukti vė- žį. Dėl to ji paprastu virtu- viniu peiliu keliose skran- džio vietose padarė dide- les žaizdas. Nuo kraujav- plūdžio ji apsilpo ir mirė. Idomu, dar tai, kad darži- nėje, kur vyko ta nepapras- ta operacija gulėjo ir kiti šeimos nariai, tačiau jie negirdėjo jokio klyksmo ar dejavimo.

Kas Ketvirtas Žuvo

Nesenai Miuncheno Švč. P. Marijos katedroje buvo pašventintas paminklas — lenta su atitinkamu teks- tu Didžiajame kare žuvu- proga kardinolas Faulha- beris pasakė kalbą, kurio- je nurodė, kad katalikų dvasiškių savo patriotinė- se pareigose nėra padariu- si nė mažiausios dėmelės. Tarp kitko nurodė, kad iš karo negrįžo, apskritai i- mant, kas ketvirtas katali- kų dvasiškis. Iš Miuncheno arkivyskupijos Didžia- jame kare žuvo 25,3 iš šimto į frontą pašauktų dvasiškių, Eihstaett — 28,4, Regensburg — net 35,3.

Klaipėda — Rytrpūsų ir Klaipėdos krašto gau- leiteris Erich Koch paskel- bė straipsnį žurnale "Wille und Macht" (Valia ir jė- ga), kuriame rašo, kad ar- timiausiu laiku reikės ko- lonizuoti Vokietijos rytų- šiaurės pasienį — Rytrpū- siuose nemažiau 2 milio- nų žmonių iš Reicho gilu- mos.

Anglija Atmeta Hitlerio Taikos Pasiūlymą

Londonas, Anglija, spa- lių 2 — Anglijos karalius išleido proklamaciją, ku- ria įsako pašaukti į ka- riuomenę visus jaunuolius nuo 20 iki 22 metų am- žiaus. Tokių jaunuolių e- są apie 250,000. Winston Churchill, pirmas kafo laivyno departamento vir- šininkas, per radio pasakė karingą kalbą. Jis parei- škė, kad tie, kurie pradeda karą neturi teisės sakyti, kada jie norėtų tą karą užbaigti. Jis kalbėjo įtiki- niančiai, kad naciai supras- tų, jog alijantai nenu- trauks karo, palikdami pergale užpuolikų jėgoms. Karas užsibaigs tik tada, kada Hitleris įsitikins, kad jau jam yra "užtektinai".

LENKIJOS NAUJA VYRIAUSYBĖ UŽSIENY

Paryžius, spalio 2 — Pe- reitos savaitės pabaigoje, Lenkijos prezidentas Mos- cicki, kuris buvo internuo- tas Rumunijoje, paskelbė, kad jis rezignuoja iš už- imamos vietos ir nauju Lenkijos prezidentu pas- kyres V. Raczkievicz, bu- vusį Pomorze gubernato- rių. Nauju ministru pirmi- ninku paskirtas generolas Sikorski, kuriam pavesta sudaryti naują ministrų kabinetą. Gen. Sikorski paskelbė, kad ministrų ka- binetas sudarytas. Užsie- nių reikalų ministru pas- kirtas Aug. Zaleskis, bu- vęs užsienių ministras. Vi- sa Lenkijos naujoji vy- riausybė sudaryta iš įjy- mių vadų. Senoji vyriausy- bė ir karo vadovybė kalti- nama už pabėgimą iš Len- kijos prasidėjus karui. Lenkijos naujoji vyriausy- bė veikia Paryžiuje, Pran- cūzijoje.

Rūpestis Keturioms Penkto- sioms Pagreitina Nagų Augimą

Neuropatologas Dr. J. J. Im- mesas žinomas savo studijomis apie išorinių psichinių veiksmų įtaką atskirų žmogaus organiz- mo dalių tarpimui ar nykimui, rašo apie rūpestį, kaip žmogaus sveikatos prieš Nr. 1. Rūpestis neapsakomai skaudžiai žaloja žmogaus dvasinę sveikatą, o kryptant į slidžias vėzas dvasi- nei sveikatai, keletą kartų grei- čiau pradeda krypti ir kūno sveikata. Rūpestis varžo proto lakumą, minčių lankstumą, pa- ralyžuoja orientacijos veiklu- mą. Joks tikras kūrėjas negali sėkmingai kurti, kai koks nors rūpestis sleigia dvasią. Ir fizinio darbo našumas galvoje esant rūpesčio naštai mažiau produk- tyvus. Didžiosios darbo nelai- mės ir įvairūs kūno sužalojimai keliai kartus dažniau atsirinka pas rūpesčio varginamus. Rū- pestis turi įtakos ir kai kurių liaukų medžiagos gaminimo procesą. Taip, gerai žinome, kad rūpesčių turinčių žmonių veido oda greičiau raukšlėjasi plaukai žyla ar krinta ir taip pat, žy- miai sparčiau pradeda augti rankų ir kojų pirštų nagai. Sa- vo teigimą Dr. J. J. Immesas y- ra pagrindęs ilgų metų tyrinėj- mais ir stebėjimais. "L. A."

Veikloje ir stiprioje jau- nystėje yra įrašyta ilga ir laiminga senatvė.

Kaunas — Jau grąžinti iš Klaipėdos ten pasilikę Lietuvos pasienio policijos pajūrio apsaugos laivai "Saulys", "Aitvaras" ir "Žaibas". Sykiu grąžintas vienas kuteris, kurį mūsų policija buvo sugavusi su kontrabanda. — Jūrų skautų jachta "Saulys", kuri buvo iš Sventosios iš- plaukusi į Liepoją, Got- landą ir Švediją, laimingai grįžo į Sventąją.

Klaipėda — Zardžiuose, Pagėgių apskr. sudegė ū- kininko Peteraičio visi trobesiai, javai, mašinos ir kitas inventorius. Gaisras kilęs iš padegimo. Gestapo vieną įtariamą suėmė.

Kaunas — Šių metų pra- džioje Lietuvos skautai paskelbė geležies vaju — talką atliekamam metalui rinkinti. Kaip žinoma Lietu- va turi importuoti visus metalo dirbinius ir metalo žaliavą savo pramonei iš užsienio, nes savų kasyklų neturi. Vien už neapdirbtą metalą kasmet išmokama užsieniams per 20 mil. Lt arba dešimtają dalį viso importo. Tuo tarpu pilni užkampiai mėtosi įvairių metalo dirbinių liekanų ir visa tai ilgainiui žūva. Skautai per ištisą vasarą rinko geležį, plieną, spy- žių, varį, bronzą, žalvarį, aliuminių, šviną, nikelį, ci- ną ir alavą. Iš surinktos medžiagos skautai nori pa- didinti kariuomenėje nau- dojamą žaliavos atsargą ir nuliedinti savo bičiū- liams kaime — jaunie- siams ūkininkams — plū- gą ir akėčias. Šio vajeus talkininkams paskirtos premijos.

Augalas Ar Gyvūnas?

Gamtininkas tyrinėtojas Marino de Baiola Brazilij- jos miškų gelmėse užtiko iki šiol mokslui nežinotą augalą, kurį pavadino "Guerro". Augalas teuz- auga vos 30 — 40 centi- metrų aukščio, tačiau jo šakutės išsitiesia iki 2—3 metrų į šalis. Šakutėjų ga- luose auga maži lapukai, iš kurių neištrūksta nie- kas, kas į juos pakliūva. Augalo lapukai turi ypa- tingą kvapą, kuris labai vilioja vabzdžius. Bet vos tik koks vabzdys prisilie- čia šakutės ar lapuko, be- matant tas susiglaudžia ir stipriai suspaudžia auką. Pro šakutės luobą išlenda ploni aštrūs siūliukai ir iščiulpia iš gyvio maistin- gasias dalis. "Guerro" su- dorojęs net mažuosius paukštelius: kalibrus, pin- tolus ir kt. Tačiau kai ant jo šakelės atsistoja dides- nis paukštis, augalas nero- dąs jokio veiklumo, jo la- pukai nesusiklaudžia. Ty- rinėtojas ilgų bandymų keliu nustatė, kad šis au- galas yra lyg pereinama- sis tarpsnis tarp augalų ir gyvulių.

Žinios Iš Lietuvos

Kaunas — Žemės ūki- ministro dr. J. Krikščiū- nas išvyko į SSSR žemės ūkio parodą Maskvoje ir ta proga aplankys įvairias Sovietų Sąjungos žemės ūkio tyrimo įstaigas bei kolchozus.

Kretinga — Pasienij su Klaipėdos kraštu sulaiky- tas vyras, kurs motociklu vežėsi 15 maišų su 175 ki- logramais sacharino kon- trabandos, kurios vertė siekė 8785 litų. Kontra- banda konfiskuota ir kon- trabandininkas turės su- mokėti per 40,000 Lt. pa- baudos.

Sventoji — Nauju pajū- rio viršininku paskirtas inž. Paulius Variakojis. Jam pavesta tvarkyti Sventosios uostą, jo staty- bą, miestą ir žvejybą. Šio- mis dienomis du švento- sios žvejų kuteriai (moto- rinės 50 arklių jėgų moto- rinės valtys) "Neris" ir "Juragis" išplaukė į Got- landą silkių žvejoti, kur- truks apie 3 savaites. Tai pirmas mūsų žvejų išsikė- limas į tolimesnius vande- nis silkių žvejoti.

Kaunas — Greit bus baigti naujieji radio sto- ties rūmai prie Žemaičių plento 18,5 km. už Kauno ir bus pradėtas statyti 240 metrų aukštas bokštas — antena. Naujoji stotis bus 120 kilovatų galingumo ir prilygs gerąsias Europos radio stotis. Naujoji sto- tis turės 2 vidutinių ban- gų (480) ir 2 trumpų ban- gų (16, 19, 25, 31, 50 met- rų) siųstuvus. Radio rū- mai kaštuos 510,000 Lt. Nauja stotis veiks kovo mėnesį.

Marijampolė. — Besitę- siant nepaprastai gražiam šiltam orui, Marijampolėje pradėjo žydėti vyšnios. Žmonės spėja, kad bus il- gas šiltas ruduo ir šalta žiema. Vyšnių sodai pasi- puošė baltomis medelių kepurėmis. Dėl ilgų saus- rų Dzūkijoje išdžiūvo šuli- niai, balos, kudros ir upe- liai.

Kaunas — Tarptautinio olimpinio komiteto pirmi- ninkas grafas de Baillet Lattour pranešė, kad Lie- tuva yra priimta į tarptau- tinį olimpinį sporto komi- tetą ir apie tai pranešta vi- somis tarptautinėms spor- to įstaigoms. Tuo pačiu metu Lietuvos sportinin- kai gavo du pakvietimus dalyvauti tarptautinėse o- limpiadose, būtent Lietu- va pakviesta dalyvauti 1940 metų Helsinkio olim- piadoje ir 1940 m. žiemos sporto olimpiadoj, kurią Vokietija rengia vasario 2—11 d. Garmisch - Par- tenkirchene.

Bolševikų Paroda Nepavyko

New York, rugs. 18, — Kasmet bolševikai turėda- vų didelę parodą "už taiką ir demokratiją", bet šimet, Stalinui sudarius sutartį su Hitleriu, paroda buvo visai maža, komunistai nu- galas yra lyg pereinama- sis tarpsnis tarp augalų ir gyvulių.

tijos valstybės atsistojo šiose vietose: I Lietuva, II Estija, III Suomija, IV Latvija. — Lietuvos Res- publikos Prezidento dova- ną ir lenkų aero klūbo LOT dovanas laimėjo mū- sų Aero Klūbas.

Paskutinę dieną, rugp. 20, tarptautinėje aviacijos šventėje be jau minėtų Lietuvos, Latvijos, Sstijos ir Suomijos lakūnų, daly- vavo ir Vokietijos aviatō- riai su 4 modernios kons- trukcijos lėktuvais ir 1 sklandytuvu ir Lenkijos aviatoriai su 6 lėktuvais ir 2 sklandytuvais. Tą dieną prieš 20,000 kauniečių žiū- rovų minia buvo parodyti visi paskutinių metų civi- linės aviacijos srityje pa- siekti laimėjimai ir skrai- dymo bei sklandymo tech- nikos stebūklai.

Klaipėda — Klaipėdos kraštą prijungus prie Vo- kietijos, Klaipėdoje buvo likę mūsų pasienio polici- jos laivai "Saulys", "Ait- varas", "Žaibas", ir kt. Tie laivai išgauti tik dabar ir jau išgabenti į Kauną. I- domu, kad tiems laivams Klaipėdoje nebuvo galima gauti gazolio — jo reikėjo atsigaubenti iš Kretingos. Taip pat grąžintas ir ki- tas pasienio policijos — jū- ros apsaugos turtas, likęs Klaipėdoje kartu su tais laivais. Grąžintas ir vie- nas kuteris, kuris pernai buvo mūsų pasienio poli- cijos suimtas jūroje su kontrabanda. Šis kuteris dabar nuvežtas į Svento- sios uostą.

Sventoji — Sventojų gi- linant uostą, žemsemės kartu su smėliu iškelia daug gintaro. Didensius gintaro gabalus surenka darbininkai, kurie, par- duodami gintarą, surenka iš jo po antrą dienos už- darbį.

Kaunas — Mūrinei sta- tybai Lietuvoje pagyvė- jus, daugelyje vietų tebe- jaučiamas didelis plytų trūkumas. Molingesnių vietų savininkai ūkinin- kai tuo pasinaudodami pradeda statyti daug kai- mo plytinių ir šią vasarą jau daug kur tokių plyti- nių pastatyta, kas žymiai prisidės prie statybinės medžiagos trūkumo paša- linimo ir ją atpigins.

Jūs Galite Sutaupyti Pinigų, Įsigydami Automatišką Aliejinį Burnerį \$175.00 Pilnai Įrengtas

su Minneapolis - Honeywell kontroliais ir 275 gal. tanka

Maži Mėnesiniai Įsimokėjimai, pradedant Spalio 1 d.

Pirmos Kokybės Amerikoniški Kietieji Angliai \$12.50 už toną

STETSON FUEL CORPORATION

496 First Street, So. Boston, Mass.

Tel. SOUTH Boston 1540

Anglių ar Burnelių užsakymus galite duoti —

DARBININKAS

366 W. Broadway,

So. Boston, Mass.

Tel. SOUTH Boston 2680

DARBININKAS

(THE WORKER)

Published every Tuesday and Friday except Holidays such as New Year, Good Friday, Memorial Day, Independence Day, Labor Day, Thanksgiving and Christmas

by

SAINT JOSEPH'S LITHUANIAN R. C. ASSOCIATION OF LABOR

Entered as second-class matter Sept. 12, 1915 at the post office at Boston, Mass. under the Act of March 3, 1879

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 Act of October 3, 1917, authorized on July 12, 1918

SUBSCRIPTION RATES: PRENUMERATOS KAINA:

Domestic yearly	\$4.00	Amerikojje metams	\$4.00
Domestic once per week yearly	\$2.00	Vieną kart savaitėje metams	\$2.00
Foreign yearly	\$5.00	Užsieny metams	\$5.00
Foreign once per week yearly	\$2.50	Užsieny 1 kart savaitėje metams	\$2.50

DARBININKAS

South Boston, Mass.

366 West Broadway, Telephone SOUTH Boston 2680.

Lenkijos Audra Pasuko Pabaltijį

Po trijų savaitžių ataklių kautynių Varšuva pasidavė. Lenkai vis tikėjosi susilaukti talkininkų pagalbos, ir tik tuo galima išaiškinti, kodėl jie taip ilgai gynėsi ir leido padaryti tiek žalos savo sostinei, kuri liko pusiau sugriauta dėl nuolatinio vokiečių bombardavimo. Tuo būdu karas Lenkijoje baigtas. Dabar tik eina tarp vokiečių ir rusų derybos, kas daryti su Lenkija: ar palikti jai kiek žemės, ar visiškai ją likviduoti. Pagaliau vokiečių ir sovietų vyriausybės susitarė Lenkiją likviduoti ir tuomi, kaip jie sako, patikrinti pastovią taiką Europos rytuose. Tačiau Anglija ir Prancūzija pareiškė, kad toks padalinimas Lenkijos yra neįmanomas, ir kad jos ves karą iki pabaigos, būtent, kol Hitleris nebus likviduotas ir Lenkija nebus atstatyta. Hitleris mano, kad Vokietiją bus galima nugalėti ne tiek ginklais, kiek badu, vedant griežtą jūrų blokadą ir neleidžiant į Vokietiją nei maisto, nei karo reikmenų. Bet Hitleris padarė su sovietais militarinę sutartį. Tuo būdu vokiečiai galės naudotis Rusijos duona (jei tik sovietai jos turės), aliejum ir kita žalia medžiaga, karo reikmenims reikalinga. Taip dalykams stovint, atrodo, kad išsivystys ilgas žiaurus karas. Bet viskas gali pakrypti ir taikos pusę, jei talkininkai įsitikins, kad Siegfriedo linija neįlaužiama, ir kad sovietų ypa pakankamai maisto ir rusams ir vokiečiams.

Tuo tarpu renkas debesis ir Pabaltijo padangę. Sovietai kimba į Estoniją, kad ji būtų tai priglaudusi lenkų submarinus, kurie skandina rusų laivus. Estonija teisinasi, kad ji išvariusi lenkų submariną iš savo uosto ir net šoviniams jį palydėjusi, bet sovietai tam netiki. Netikėt, rodos, negalima. Kur čia mažutė Estonija norės pyktis su milžiniška Rusija, bet sovietai vis vien netiki, nes jiems paranku surasti priekabių Estonijai okupuoti. Galų gale Estonija priėmė sovietų sąlygas ir atidavė rusams salą Saare Maa, kuri kontroliuoja Rygos prieplauką. Aišku, kad Rusija nori atgauti Baltijos uostus nuo Rygos iki Finų įlankos. Tuo būdu rimtas pavojus grėsia Suomijai (Finlandijai), Estijai ir Latvijai. Apie Lietuvą kol kas tyliama, gal dėlto, kad ji neturi uostų, o veikiausiai tai dėlto, kad jį išsiūrejo Hitleris, su kuriuo Stalinas kol kas dar nenori susipykti. Čia, žinoma, mes vėrčiamės tik spekulijoms. Tikrieji faktai mums neatskleisti. Hitlerio su Stalinu sutartyje, be abejo, ir Lietuva buvo paminėta. Kadangi Lietuva išlaikė griežtą neutralumą, tai prie jos nėra kaip prikišti, ir vėl, ji yra artimiausia vokiečių kaimynė, taigi rusai nesiekia jos okupuoti, manydami, kad vėliau ją paveldės propagandos keliu, jei, žinoma, vokiečiai pirmiau nepasiims ją savo globon. Bet tikėkimės, kad lietuviai turės pakankamai moralinės atsparos tautinei savastvybei išlaikyti. K.

Naciai Ir Komunistai Virsta Vokiečiais Ir Rusais

Tamprus nacių su komunistais susijungimas sukelia pasaulio nuostabą ir pasibaisėjimą. Baisėtis, iš tiesų, yra dėlko, nes pagoniškos kultūros nešėjai grėsia užviešpatuoti daugiau kaip pusę Europos ir sudaryti neįlaužiamą dvasinio barbarizmo pajėgą. Bet stebėtis čia netenka, nes iš po tariamo nacizmo ir komunizmo kyšo nacionalistiniai rusų ir vokiečių interesai. Vokietija nori užimti Mittel Europą (Vidurinę Europą), gi sovietai siekia atstatyti imperialistinę Rusiją, ir Maskvos kominternas mėgina vaidinti numylėtą carų rolę — būti visų slavų tautų vadais ir globotojais. Bet laikinis vokiečių su rusais susibičiuliavimas vis dėlto neišriašo to stambaus klausimo: kam viešpatuoti — slavams, ar germanams? Tas klausimas buvo ir bus, nežiūrint Bismarko nuomonės, kad Vokietija visados turi eiti iš vieno su Rusija. Wilhelmas II ir Nikolajus II nutolo nuo Bismarko testamentinio ir abudu nukentėjo. Hitleris, momentu spiriamas, puolėsi Stalinui į glėbį. Ar juodu laimės, ar nukentės — parodys ateitis, bet kaip ten su jais bebūtų, slavų ir germanų klausimas vis vien nebus išrištas. Tos dvi rasės turi mirtinai susikirsti. Pavyzdį turime prieš akis. Lenkai siekė slavų hegemonijos (viršenybės) ir atakliu nepašalino puolė vokiečius. Žinome, kas atsitiko. Rusai tos klaidos dar nedaro, bet kas užtikrins, kad jie neįsidrąsins ir nesusiplies su vokiečiais, na, kad ir dėl pasidalinimo laimėtu grobiu?

Maskva-Berlynas

(Šis straipsnis parašytas dar prieš Lenkijos užpuolimą. Red.)

Rodos, vakar priešai — šiandien draugai.

Tą dieną, kai radio pranešė, kad ryt Ribentropas vyksta Maskvon — rodos, didesnio nusteimo nebūtų padariusi žinia, kad — tarp Vokietijos ir Lenkijos prasidėjo karas!...

Nors kalbų ir spėliojimų buvo nemaža. "Darbininkas" ne kartą rašė, kad tarp Hitlerio ir Stalino yra susitarimas ir tt. Bet jį tai niekas iki tol nekreipė beveik jokio dėmesio, nes tai buvo laikyta paprastu antisovietiniu blofu. Tačiau, tariamas blofas virto realybe.

Stebėtina tik, kad tie gudrūs politikai, rodos, ne biskelio apie tai nei nepagalvojo. Jie to Vokiečių—Sovietų nepuolimo pakto nesitikėjo, ir tos žinios buvo, tartum laikinai, kiek apsvaiginti.

Ištikro, politikoje, esama tikrai didelių nepaprastumų, kad, kartais dėl kurių įvykių nustemba pa-

saulis ir, nebereikalo, iš didelio nusteimo ilgai kalba.

Ir kaip tatau nepavadinoti keistu dalyku: — dar prieš metus — vokiečiai su rusais kovėsi Ispanijoje, vieni vieną, antri kitą pušę palaikydami. Toliau Ašies valstybės, draug su Japonija yra sudariusios prieš-komunistinį frontą. — "Nejaugi, ir sovietai bus beprisidėdą prie prieš-komunistinio fronto?" — klausia su nusistebėjimu vienas Vakarų laikraštis...

Dar daugiau — esą Pragoje ši žinia sukėlusi didelio susijaudinimo. Čekai tą sutartį gal būtų laiko išdavystę, nes tariamasi su jų tėvynės okupantais?...

O Pabaltės valstybės? Juk dar taip neseniai tie patys sovietai derybose su Angliais, taip atkakliai reikalavo Pabaltės valstybės garantijų nuo tariamo puolimo? — Keno puolimo?...

Vis dėlto, pasirodė, pas Pabaltijo Valstybes — dar būta sveiko instinkto ir jie nepasidavė ant meškerės.

J. Mažeika.

Nės pamatėme, kad tos garantijos turėjo būti — prieš: — nežinia ką?...

Neaiškiausia ir sunkiausia pasidarė Lenkijos padėtis. Žinoma lietuviai dėl jos vargo per daug negali sielotis, nes jie patys iš jos yra daug skriaudę patyrę.

O kaip dabar stovi taikos frontas? Čia žinoma begalo sunku pranašauti. Vis dėlto spėjama, kad taikos reikalas dėl to neturėtų pablogėti.

Tačiau, daugelio nuomonės yra labai pesimistiškos: Lenkijos padėtis yra per daug sunki ir desperatiška. Ji nebeporai nusileisti, bijodama Čekoslovakijos likimo, ir todėl ji jau rizikuot gali, net pasauliniu karu? Angliai ir Prancūzai skubiai ruošiasi karui. Bet gal būtų bus išvengta katastrofos.

O sovietai dėl padėties rimtumo — žinoma galvos nelaužo; jie tikisi susidariusi suirutei Europoje — laimėti daug pasaulinei revoliucijai.

Bet gal-gi? Rooseveltto žygis pas Italijos karalių ir kitos pastangos, gal paskutinį momentą padarys viską ir taika, vis dėl to bus išgelbėta.

Lietuvos Prezidento Smetonos Atsišaukimas

Kaunas, IX/2 ELTA

Lietuvos Respublikos Prezidentas A. Smetona pasiskelbė tokį atsišaukimą tautai.

"Jau eilė metų, Lietuvos sūnūs ir dukros, kaip visur buvo jaučiamas pavojus taikai. Toks nuėjimas neliko svetimas ir mums lietuviams. Dėl to mūsų valdžia vengė tokių žygių, kurie galėtų įvelti mūsų kraštą karan, ir, sekama kitų tautų pavyzdžiu, šiemet pasiskelbė neutrali, tarant, pasiskelbė nesikišianti į svetimųjų reikalus.

Ir štai bijotas pavojus jau atėjo: mūsų didieji kaimynai susidūrė karu. Mes betgi nenusiminėme, nes Vokietija ir Lenkija pareiškė mūsų vyriausybei, kad gerbs Lietuvos neutralumą. Mums yra pagrindo tikėti, kad jų duotasis žodis bus tesėtas. Tačiau ir mes esame rimtos pareigos surišti: privalome būti bešališki, neprivalome nukrypti nė į katrą kariaujančią pusę. Tai didi mūsų pareiga. Kaip ji eiti ir ko laikytis, tai rodo mūsų neutralumo įstatymas ir tarptautinė teisė. Ją vadovaujasi vyriausybė, ją turi vadovautis ir vi-

suomenė.

Karas yra didžiausia nelaimė. Jo smūgių svoris ne tik žudo tuos kraštus, kurie kariauja, bet skaudžiausiai paliečia ir tuos, kurie nekariauja, labiausiai kurie yra arti kovos veiksmų. Visų pirma, jis, ardydamas įprastuosius tautų bendravimo santykius, sutrukdė prekybą, pramonę ir susisiekimą. Taigi ir Lietuvą laukia sunkesnės gyvenimo dienos. Ir vis dėlto ji, palyginti, laiminga, kad neįtraukta karo sukuri. Reikia tatau įvertinti ir nedejuojant pakelti visus sunkumus, kurių atsitiktų. Kad jie palengvėtų, tenka išmintingiau gyventi: taupyti lėšas, daugiau dirbti, mažiau gaišti laiką, saugoti sveikatą, dirbant daugiau susiklausyti. Svarbiausia — darbo našumas.

Kad būtų tvirta mūsų krašto tvarka, nesudraikoma ir nesuardoma (ji geriausias mūsų tautos laisvės laidas), dabar labiausiai reikia visiems lygiuotis į jo vadovybę. O ją sudaro Respublikos Prezidentas, visų mūsų ginklo pajėgų viršininkas, tautos atstovybė — Seimas, Ministras Pirmininkas su Mi-

nistrų Taryba ir Kariuomenės Vadas. Tikėkite. Visa šioji vadovybė įstatymų nustatytoje ribose stropiai būdi Tėvynės sągijoje, kad jai nieko pikto neatstiktų.

Pernai vienoje savo kalboje esu pasakęs:

Jei valstybė yra laivas, tai žinia, kaip reikia elgtis tiems, kurie juo plaukia: Reikia pasitikėti laivo kapitonu, jo vairininku. Didelė bėda atsitiktų, jei leiviai per audrą taptų neramūs ir imtų mėtytis į šalis. Tada galėtų žūti laivas su vairininku ir su visais, kurie jame keliauja... Tad reikia visiems būti... ramiams ir kantriems.

Šioji tiesa labai praverčia dabar atsiminti, kada mūsų kaimynai ginklais sužvangino. Reikia būti ramiams. Jūsų romės te neįsjudina jokie prieštaringi gandai, platinami neįmanėlių arba tokių žmonių, kuriems netinka mūsų krašto laisvė, arba kurie šio laivo pakirsimuometais siekia pakirsti visuomenės pasitikėjimą savąja valdžia. Atsidėkite vien tais, kurie stovi prie valstybės vairo. Jiems geriau, nei kitiems, žinomi tikrieji keliai, pavojingosios uolos ir pavojingieji verpetai, kurių tenka vairojuojant vengti.

Lietuvos sūnūs ir dukros, tėvynė mylėti yra jai visa aukoti: darbą, lėšas ir, prireikus, dargi savo gyvybę. Tik tokia meilė yra tikra ir pagarbos verta. Valdžia tiki, kad jūs esate pasiruošę tokioms aukoms, kada jos bus reikalingos. Tautos gyvybė reikalauja ne vien saugoti, bet ir ginti visomis doromis priemonėmis, kurių turime. Jei mūsų neutralumui, tarant bešališkumui, grąsytų kada koks pavojus, tai laiku būtų įspėta. Šiandien jis negraso. Taigi bū-

Kas Mums Lieka Daryti?

Net šurpu darosi, girdint ir matant, kad kasdien keičiasi Europos žemėlapis. Tikrai turime susirūpinti, kas laukia mūsų Tėvynę. Būtų linksma, jei dabar Tėvynė išliktų nepaliesta tokiam pekliskame sukuryje. Šiuose laikuose tenai reikia gudrių diplomatų, kad visa numaišytų, kas ir kaip reikia daryti. Žinant, ką reikia daryti ir ko laikytis, diplomatiškais keliais galima išvengti laimėtojų.

Bet matyti, kad tokių dalykų žinovų neatsiranda, ir laukiama, kaip kiško ausis suskliudus, į kurią pusę bėgti ir iš kur pirmas šūvis pasigirs.

kite ramūs ir kantrūs. Kaip ir ko saugotis, kaip ir kas ginti prireikus paaiškinti ir įspėti išmaningieji valdžios pareigūnai. Jų klausykite — ir darykite kaip būsite nurodomi.

Ne tik meilė savai tėvynėi, bet ir meilė vienių kitiems, reiškia geras darbas. Šiandien pakytimo ir rimto pasiruošimo dienos prasidėjo. Teneina jos veltui. Ramiai, bet gyvai dirbti ir trūsti, vargstančius gelbėti, guosti ir užjausti. Ypatingai susirūpinkime šeimomis, kurių vaikai pašaukti kariuomenėn, kurioms dėl to stinga darbininkų rankų. Mūsų laukai turi būti aparti ir apsėti, jų derliai sudoroti. Juk tai mūsų krašto pagrindinis turtas, už kurį mainais gauname iš užsienių mums trūkstamų gėrybių.

Niekuomet nėra buvusi taip reikalinga tautos vienybė, kaip šiandien. Tad stiprinkime ją visur kiek įmanymai, teisybės ir teisingumo žiūrėdami. Ne dirbtinė, o nuoširdi vienybė, telkianti ant bendrųjų tautos ir valstybės reikalų, turi vadovauti mūsų darbams ir mūsų veiksmams. Taigi neprivalo būti valstybės aparate vietos sroviniams, partiniams ingeidžiams nei viršum, nei apačioje. Aukštieji pareigūnai tešviečia teisingumo, bešališku pavyzdžiu jiems pavesties pareigoms. Toks dėsni reikalauja taikyti luomo santykių su luomu, darbavijų su darbininkais. Jei tautos vienybė, tai ir luomų vienybė.

Tokiuo vienybės ženklu, teisingu vienybės vykdytumu, nugalėsime visas negeroves, visus sunkumus. Tik sklandžiai, sekmingai ir tvarkingai dirbkime, tai būsimė neįveikiami.

Kaip ūkininkas, berdamas lauke grūdus, tikisi pataikysias vėšlion dirvon, taip ir aš, Lietuvos sūnūs ir dukros, tikiuosi rasiąs savo žodžiams pritarimo jėgų sielose ir išjudinsias jūmyse šiuo rimtu metu glūdinčius kilniausius jausmus, kurie pasireikš tauriais veiksmais mūsų mielajai tėvynėi.

Tikėkime, pasaulio Kūrėjas, kurs yra ir taikos Kūrėjas, saugos mus ir mūsų Lietuvą, jei būsimė verti Jo apsaugos. Pasirūpinkime būti verti".

A. Smetona, Respublikos Prezidentas.

Greičiausiai, galima sakyti, kad Hitleris su Stalinu nutarė, panaikinti, visas tas mažas valstybes ir pasidalinti jas. Rusija gali paimti Suomiją, Estoniją, Latviją ir apie pusę Lenkijos. Lietuva ar jos dalis gali likti prie Vokietijos.

KOKS LIKIMAS?

Ir ką mes čia galime daryti? Kariauti ir atremti priešą vieni negalėsime, o mums bent kokia pagalba ten neprieinama. Mes prie telių turime mažai, o patys, nors ir narsiausi kariai būtų, bet prieš milžinišką jėgą atsilaikyti sunkus dalykas. Tik su pagalba Dievo tai galima. Bet per paskutinius laikus toli ir nuo Dievo esame atitraukę. Dabar reikėtų parodyti didžiausias susikaupimas visiems ir visur. Reikia šauktis prie Aukščiausio pagalbos, kad išvengtume laimėtojų, nepaliesiti. Pažiūrėkime, bent kelis tūkstančius metų atgal, ar nebuvo tokių, kurie išėjo laimėtojais visai menkutėmis jėgomis. Kas tą padarė? Tai Tas prie kurio šaukėsi visi ir buvo arti Jo savo sielose. Dievas viską gali, ko žmonės netiki tuo, tai didžiausia klaida. Dievas išklauso tik reikiamą mokėtį jo prašyti. Tai gi, susirūpinkime savo Tėvynės likimu.

J. K. Mikas.

ESTONIJS KONSULO KALBA

Remarks of J. Kaiv, Consul of Estonia upon the occasion of Lithuania Day at the New York World's Fair on September 10, 1939.

Mr. Chairman, Your Excellency, dear Colleagues, Ladies and Gentlemen:

I have the honor and pleasure to convey the congratulations and best wishes of my country on the Lithuania Day at the World's Fair.

We, Estonians, Latvians and Lithuanians have lived side by side since time immemorial. And we have to live together thousands of years to come.

Our neighbourhood is not only a geographical one but our people feel as neighbours. Relations between our nations have always been the best and during the independence there has been a close co-operation in cultural as well as in other fields.

I am convinced that this spirit of mutual understanding and cooperations is prevailing not only in politics of our countries but it exists as well between the individual members of our people — and it should be established too, in the relations between the members of Baltic nations residing abroad.

I would conclude my brief address of congratulation by summarizing the feelings of Estonians by saying: Long live Lithuania and long live the friendship and cooperation between our nations.

Palaimintas Martynas De Porres, Dominikonas

AMERIKOS NEGRAS (1579-1639)

(Tęsinys)

Brolis Martynas mirė lapkričio 3 dieną, 1639 metais, turėdamas 60 metų amžiaus. Visas Limos miestas ir visa apylinkė giliai, giliai nuliūdo: vienuoliai dominikonai netekę švento broliuko, ligoniai — gydytojo, vargšai — nelaimingieji — užjaučiančio tėvo. Bet Limos gyventojų liūdėsyms greitai persimai- nę į džiaugsmą. Po Martyno mirties įvyko daugybė stebuklų: brolis Martynas neužmiršo savo mylimų vargšų jų ašaras nušluos- tē, išklausydams jų pra- šymus ir maldavimus. Jo stebuklai pasklido po visą Peruviją, ir neužigo, vi- sas pasaulis džiaugėsi jo išprašytomis malonėmis. Popiežius Grigalius XVI, 1837 metais, iškilmingai paskelbė Martyną de Por- res, Palaimintu Dievo Tar- nu. Jo šventė minima lap-

kričio 5 dieną.

Pastaraisiais laikais, A- merikoje, plačiau pasklido maldingumas prie šio kil- naširdžio negro palaimin- tojo. Atrodo, kad palaimin- tas broliukas Martynas buvo Dievo Apveizdos skirtas parodyti ir pam- kyti šių laikų puikiams ir kietaširdžiai pasauliui tas dvi dorybes, kurios jo gy- venime taip aiškiai spindė- jo: artymo meilę ir nusiže- minimą.

Broliukas Martynas ir mūsų dienomis lankosi mūsų tarpe, gydydamas li- gonius, ramindamas nuliū- dusius, padėdamas vargų prispaustiesiems. Vis di- dėjantis skaičius dėkingų ir džiaugsmingų šio palai- minto dominikono kli- jentų širdingai maldauja Visagaliu Dievo suteikti savo geradariui šventojo garbės ir vainiką, dėl dides- nės Dievo garbės ir dėl sie- lų išganymo.

kad mokėtų ligoniams ge- riau padėti. Kasdien jis iš- dalindavo vargšams daug visokios pašalpos. Jo pas- tangomis buvo pastatyta našlaičiams prieglauda. Sekime ir mes palaiminto Martyno artymo meilę, kad Dievas mus laimintų, taip kaip jį laimino.

MALDA

O Palaimintas Martynai, išmokink mus būti duos- niais tomis dovanomis, ku- rias Dievas mums teikia. Išmokink mus užjausti kenčiančius ir prispaus- tuosius. Melsk Išganytoją ir Gailestingumą Motiną, kad neleistų nuodėmėms ir savimeilei sukietinti mūsų širdis, bet kad visuomet būtumėm malonūs ir duos- nūs mūsų artimiesiems, dėl to, kad jie yra mūsų dan- giško Tėvo vaikeliai.

(Dabar sukalbama vieną Tėvę Mūsų ir dešimt Sveiką Mariją).

KETVIRTOJI DIENA

Palaiminto Martyno Tikėjimas

Palaimintas Martynas gyvai tikėjo į visas tiesas, kurias mokina Katalikų Bažnyčia, nes jis žinojo, kad Jėzus Kristus, Dievo Sūnus, Kuris negali nė ap- gauti nė būti apgauamas, ją įsteigė. Dievas atlygino palaimintam Martynui už jo tokią nusižeminusį tikė- jimą, apšviėdamas jo pro- tą, taip, kad jisai galėjo giliau suprasti mūsų šven- to tikėjimo paslaptis. Te- suteikia Dievas ir mums malonės visuomet tikėti į tas tiesas, kurias Jis mums yra apreiškęs.

KETVIRTOJI DIENA

MALDA

O Palaimintas Martynai, šiomis dienomis, kaip tiek daugelis žmonių yra nusi- statę prieš tikėjimą, mums reikia tvirtesnio tikėjimo į Dievą ir į Jo šventą Ba- žnyčią. Atvesk nekatalikus tavo rasės žmones į tikrą Bažnyčią, kad susipažin- su ja ir pamylėję ją, rastų joje kelią į išganymą ir laimę. Prašyk Kristaus ir geros Patarėjos Motinos mus laikyti ištikimais Jė- zaus Kristaus kareiviais gyvenime ir mirtyje.

(Dabar sukalbama vieną Tėvę Mūsų ir dešimt Sveiką Mariją).

PENKTOJI DIENA

Palaiminto Martyno Pasi- tikėjimas Dievu.

Palaimintas Martynas tvirtai pasitikėjo Dievo ge- rumu ir prižadėjimais. Ji- sai tikėjosi vieną dieną per Dievo malonę ir Jėzaus Kristaus nuopelnus aptu- rėti amžiną užmokesnį. Mes žinome, kad Palaimin- to Martyno pasitikėjimas nebuvo apvilnas. Tikėjime ir mes, kad Dievas atleis mums mūsų nuodėmes, jei mes tikrai galėsime, ir kad Jisai mums suteiks amžiną gyvenimą, jeigu mes Jam ištikimai tarnau- sim, pildydami Jo įsaky- mus.

MALDA

O Palaimintas Martynai, padėk mums visuomet tu-

rėti didelį pasitikėjimą Vi- sagaliu Dievu. Padėk mums suprasti, kad Jisai yra vienas Bičiulis, Kuris mūsų niekados neapleis, jeigu mes Jam pasilikime ištikimi. Apsaugok mus nuo kvailio perdidelio pasi- tikėjimo, kuriuo manytu- mėm būti išganyti, neatli- kę savo pareigų, ir taipgi, nuo nusiminimo dėl išga- nymo, kuris pamiršta Die- vo gailestingumą. Melsk Kūdikelį Jėzų ir Jo bran- gią Motiną, kad kas kartą mūsų širdyse didintų tikė- jimą, viltį ir meilę.

(Dabar sukalbama vieną Tėvę Mūsų ir dešimt Sveiką Mariją).

ŠEŠTOJI DIENA

Palaiminto Martyno Maldingumas

Palaimintas Martynas visuomet laikė savo min- tis ir širdį pakeltas prie Sutvėrėjo. Jo malda tryš- ko iš sielos gilumų; ji ne- buvo vien lūpų garsai. Vi- sai paprastai jisai kreipė- si prie Dievo Jį pagarbinti, Jam padėkoti, Jo pagalbos maldauti. Palaimintas Martynas meldėsi nusiže- minęs ir ištesėdamas, o Dievas jo maldas išklausy- davo stebuklingais būdais. Jisai ir už mus meldžiasi prie Dievo Sosto Danguje.

MALDA

O Palaimintas Martynai, padėk mums suprasti, kad Kristus tikrą tiesą pasakė, kaip prižadėjo: "Prašykite, ir bus Jums duota; ieško- kite ir rasite". Padaryk, kad mes ištikimai šventų Mišių klausytumėm ir lan- kytumėm kitas bažnyčio- je laikomas pamaldas. Pri- mink mums, kaip užmirš- tame, atkalbėti kasdieni- nes malones, kad taptu- mėm vertesni Dievo palai- mų. Melsk Švenčiausio Ro- žančiaus Karalienę mums suteikti švento Rožančiaus dvasinių turtų.

(Dabar sukalbama vieną Tėvę Mūsų ir dešimt Sveiką Mariją).

SEPTINTA DIENA

Palaiminto Martyno Atgailos Dvasia

Palaimintas Martynas buvo drąsus vyras. Jisai nesibijojo sunkaus darbo, niešėjo tu patogumų, kurių mes kartais ieško- me. Jisai sunkiai dirbo, ir nepaisant nuovargio, apsi- ėmė aštrių prisimarinių, kad atlygintų už savo nuo- dėmes, ir paaukotų dėl sie- lų išganymo. Jeigu palai- mintas Martynas, taip šventai gyvendamas, apsi- ėmė tokias aštrias atgai- las, tai kiek daug daugiau turėtumėm mes prisima- rinti, kurie savo nuode- mingumu taip sunkiai įže- idėme Dievą.

MALDA

O Palaimintas Martynai, iš tavęs mes išmokstame, kaip reikia būti drąsiems ir narsiems. Iš tavo gyve- nimo mes mokinomės ven- gti tinginystės ir savimeilės. Suteik mums nors da- lėlę tos atgailos dvasios, kurią tu turėjai, kad ir mes drąsiai kovotumėm prieš pagundas. Melsk Nu- kryžiuotą Jėzų ir Mari- ją, Kankinių Karalienę, mums suteikti malonės ge- rą kovą kovoti, ir sekmin- gai priešą nugalėti.

(Bus daugiau)

Kaip Žmonės Išmoko Laiką Matuoti

Saulės, vandens ir smėliolaikrodžiai. — "Niurenbergo kiaušinis" — Laikrodis su švytuokle ir su balansuotoju. — Didžiausias pasaulio laikrodys Big Benas

Šiandien tiesiog nejma- noma įsivaizduoti, koks būtų žmonių gyvenimas, jeigu nebūtų laikrodžio. Šiandien laikas labai bran- ginamas. Amerikiečiai sa- ko: "Laikas, tai pinigai". Šiandien žmogui svarbu žinoti ne tik dienas ir va- landas, bet minutes ir net sekundes. Susisiekimas, darbas, poilsis, visas nu- statyta pagal laikrodį.

O senovės buvo kitaip. Tada žmonės gyveno daug paprasčiau: neturėjo tiek daug ir tokių įvairių reika- lų. Tačiau jau ir tada žmo- nės laiką matavo, tik tas matavimas buvo labai ne- tobulas. Iš karto žmonės naudojo "dangaus laik- rodžiu", kitaip sakant, saule. Tada, kalbėdami a- pie laiką, sakė: aštunt, vidurdienį, saulei leidžian- tis, temstant. Taip ir da- bar sakom, kai mums ne- svarbu didesnis laiko tiks- lumas. Tačiau šiuo "laik- rodžiu" — saule buvo gali- ma naudotis tik dienomis. Naktį laiką sužinodavo iš žvaigždžių, iš gaidžio gie- dojimo ir kt. Bet žmonės stengėsi surasti tikslesnį būdą laikui matuoti. Tokį būdą, kuris tikėtų visados: dieną ir naktį.

Pagaliau buvo išrastas vandeninis laikrodys. Lai- kas vandens pagalba buvo matuojamas taip. Buvo pripilama į indą vandens, kuris pamažu lašėdavo. Kol vanduo išbėgdavo, prabėgdavo tam tikras lai- ko tarpas. Paskui indas vėl buvo pripilamas, ir vėl vanduo išbėgdavo per tokį pat laiko tarpą. Tokiu bū- du žmonės, žinodami, kiek indų vandens išbėgo, žino- jo kiek laiko praslinko. Šis laikrodys buvo netobulas ir nepatogus: reikėjo prie jo būdėti ir jį pripildyti van- dens. Bet jis buvo tuo ge- ras, kad rodė laiką ir nak- timis. Ir dabar žmonės su- sitikę dar sako: "Vai, kiek daug vandens nutekėjo, kai mes paskutinį kartą matėmės!" Aišku, šis saki- nys išliko nuo anų laikų, kai žmonės laiką vandeniu matavo. Buvo dar ir kito- kių vandens laikrodžių. Bet visi jie rodė gana il- gus laikus tarpus — valan- das.

Labai plačiai buvo nau- dojamas ir saulės laikro- dis. Štai kaip jis buvo pa- darytas. Vidury apskriti- mo, padalinto į lygias da- lis, buvo įsmeigtas paga- liukas. Saulei šviečiant, nuo pagaliuko ant apskri- timo krisdavo šešėlis, ku- ris, saulei slenkant, slinko ratu ir taip rodė laiką. Tai tokius laikrodžius senovė- je vartojo babiloniečiai, kurie žmones išmokė lai- ką skirstyti į lygius tar- pus — valandas.

Taip pat buvo paplitęs ir smėliolaikrodys. Jis buvo padarytas taip. Į stiklinį indą buvo įpilama smėlio. Indas buvo panašus į du piltuvus, sujungtus tarp- savęs plonaisiais jų galais. Smėlis pro siaurą plyšįl bėgdavo iš vieno indo galo į kitą. Kol smėlis išbėda- vo, prabėgdavo tam tikras laikotarpis. Tokiu laikro-

džiū buvo patogu matuoti trumpus laiko tarpus: mi- nutes. Bet ir toks laikro- dis buvo nelabai tikslus.

Daug laiko prabėgo, kol žmonės išmoko tobulą lai- krodį padaryti. O taip pat daug įvairių bandymų šio- je srityje buvo padaryta. Dėl vietos stokos aš nega- liu jums jų visų papasako- ti. Pasitenkinkite, sužino- ję, kad pirmieji mechaniš- kieji laikrodžiai buvo labai dideli, turėjo tik vieną ro- dyklę, rodančią valandas, o jų varyklis buvo svarst- tis. Tik daug vėliau, apie 1500 metus, buvo išrastas kišeninis laikrodys, kurio varyklis buvo ne svarstis, o spyruoklė. Kišeninį laik- rodį išrado Niurenbergo laikrodininkas Peteris Henleinas. Šis jo laikrodys buvo pavadintas "Niuren- bergo kiaušiniu", nors tik- romoj jo forma buvo ne kiaušinio, bet apskritos dėžutės. Paskui atsirado įvairiausių formų laikro- džių, primenančių žvaigž- des, peteliškes, knygas, širdį, lelijas, kryžius ir kaukoles. Buvo padaryta net labai mažų laikrodžių. Danijos karalienė, kuri iš- tekėjo už Anglijos kara- liaus Jokūbo I, turėjo žie- dą, į kurį buvo įdėtas laik- rodys. Tas laikrodys mušė valandas, bet ne varpeliu, o mažyčiu plaktuku, kuris suduodavo per pirštą. Visi šie laikrodžiai turė- jo tik valandinę rodyklę. Minutinė rodyklė buvo pritaikyta 1700 m.; o se- kundinė, tik 1760 metais. Vėliau žymus olandų mok-

slininkas Christianas Gi- nigensas pritaikė laikro- džiui švytuoklę. Taip atsi- rado sieniniai laikrodžiai. Tas pats Ginigensas pato- bulino ir kišeninius laikro- džius, į kuriuos vietoj švy- tuklės įdėjo balansuotoją — tokį ratuką, prie kurio ašies pritaisytas galas plieninio plauko.

Kaip matote, daug laiko prabėgo, daug darbo buvo padėta, daug galvos suka, kol buvo išrastas tikslus mechaniškas laikrodys.

Yra padaryta nuostabių laikrodžių, kurie rodo ne tik valandas, bet dienas ir mėnesius. Toks laikrodys yra Prancūzijoje, Stras- burgo katedroje. Anglijos sostinėje Londone, Vest- minsterio bokšte, yra pas- tatytas didžiausias pasa- ulyje laikrodys, kuris vadi- nasi Big Benas... Big Be- nas turi keturis ciferblat- sus (rodyklus), po vieną kiekvienam keturkampio bokšto šone. Ciferblato skersinė — 8 metrai. Mi- nutinė rodyklė 3½ metro ilgumo. Kiekvienas skait- muo — ¼ metro. Švytuok- lė sveria 200 kilogramų. Minutinė rodyklė juda šuoliais po 15 centimetrų.

Yra laikrodžių, kurie varpų pagalba tam tikru laiku gali skambinti dai- nas. Vytauto Didžiojo mu- ziejaus bokšte, Kaune, prie laikrodžio yra prita- ikyti 42 varpai, kurie tam tikromis valandomis skambina ištisus giesmių ir dainų posmus.

"M. L."

ŠVENTO PRACIŠKAUS SESERŲ VIENUOLIJOS RĖMĖJŲ SEIMUI

Sveikos ir sveikų, susirinkę į šį reikšmingą seimą. Ir iš tolimosios Brazilijos jaučiamas malon- ėnų pareigą nors per lai- šką siųsti visiems šios Gar- bingos Vienuolijos Rėmė- jams sveikinimus ir linkė- jimus.

Keturiasdešimts nuo- šimčių lietuvių gyvena už Tėvynės ribų. Jie yra iš- statyti, ypač P. Amerikoj realiams nutautėjimo ir nukrikščionėjimo pavo- jams. Su dideliu malonu- mu tenka konstatuoti fak- tas, kad kurstyti Dievo ir Tėvynės meilės ugnį pri- augančioj lietuvių išeivių karto pirmoj eilėj stovi Seserys Prancišketės. Jos nebesitenkina vien Š. A- merika. Savo akis atkrei- pę ir į labai visais atžvil- giais apleistą ir visokiomis piktžolėmis gausų dirvo- ną, į Pietinės Amerikos lietuvių kolonijas, pirmoj eilėj Braziliją. Vieneri sun- kaus darbo metai rodo, kad čia gražiai gali išbu- joti ir gera sėkla.

Ir tai, kuo šandien Bra- zilijos lietuvių katalikai didžiuojasi ir džiaugiasi, būtent, kad turi pirmąjį lietuvišką vienuolyną ir pirmąją lietuvišką katali- kišką mokyklą visoj Pietų Amerikoj, yra nuopelnas Gerbiamos Motinos Aloy- zos, ir nuosirdžių rėmė- jų. Jei kam lig šiol buvo a- bėjonų ar atneš kokią

nors naudą įdėta auka Brazilijos lietuvių misijai, tai šandien po Seserų vie- nerių metų darbo, tokioms abėjonėms nebėra vietos. Po intensyvaus kelerių metų darbo, eukalptų ir palmių pavėsy suklestės gražūs lietuviškos kultū- ros žiedai.

Brazilijos lietuvių katali- kiškoji visuomenė gerai supranta ir įvertina savo brolių Šiaurės Amerikie- čių aukas ir už tai yra dė- kingi. Sakoma, kad geriau pas mus tokios dar yra gy- venimo sąlygos, kad vien savo jėgomis, norint ener- giškai pirmyn stumti lie- tuviškos kultūros darbą, nepajėgiame.

Dar ir artimiausioj atei- tyje Brazilijos misijai, Jū- sų Broliai ir Sesers aukos bus reikalingos. Jūsų šis darbas, tai lietuvių tvir- tovių stiprinimas, ar nau- jų statymas. Brazilijos lietuvių katalikai dėkoja, kad lig šiol jų neužmiršo- te ir tikisi, kad kol bus rei- kalingi paramos, neužmir- šite ir ateityje.

Geriausio pasisekimo seimo darbas.

Kun. P. Ragažinskas, Liet. Kat. Šv. Juozapo Bendruomenės Pirm. St. Butrimas, Sekretorius.

Sao Paulo, 1939 m. rugsėjo mėn. 8 d.

Isigykite

PILIETYBĖS KATEKIZMĄ

Pamokinantis Apie Amerikos Piliečio Teises ir Priedermes

Jei ruošiesi gauti Pilietybės Popierius, tai ši knygelė daug jums padės, nes joje randasi daug klausimų ir atsakymų anglų ir lietuvių kalboje.

Kaina Tik 25c.

Siųskite užsakymus:

"DARBININKAS"

366 W. Broadway,

So. Boston, Mass.

Pavergtų Lietuvos Kraštų Vadavimo Reikalai

(Redakatoriaus Mato Zujaus Referatas skaitytas Katalikų Federacijos Kongrese, rugsėjo 13, 1939, Brooklyn, N. Y.)

Po 1938 metų kovo mėnesio įvykių Lenkija priverstė Lietuvą užmegsti su ja santykius. To dar neužteko. Kad tų santykių nedrumstų, priverstė likviduoti Vilniui Vaduoti Sąjungą, kuri turėjo per 600 skyrių ir kuriuose buvo susispietę patriotiškiausios Lietuvos elementas.

Suprantama, kad Lietuvos žmonės Vilniaus neatšizada, jo neužmiršo, tik dėl susidėjusių politinių aplinkybių turi pertraukti intensyvią akciją išvystytą per stiprias organizacijas — Vilniui Vaduoti Sąjungą ir V. Geležinį Fondą.

Taip aplinkybės susidėjus, bent dalį tos Vilniaus vadavimo akcijos privalo perimti užsienio lietuviai, ypatingai pati didžiausia, stipriausia, pajėgiausia ir geriausia organizuota Jungtinių Valstybių ir Kanados lietuvių kolonija. Čia neprošali bus pabrėžti, kad J. A. V. lietuviai daug padėjo Lietuvai visais jos svarbiausiais laikotarpiais. Jie padėjo kovot su rusų sprespanda, ypatingai dėl spaudos laisvės sugražinimo. Atgavus spaudą, padėjo Lietuvai savo aukomis kelti kultūrinę ir ekonominę gerovę. Nebuvo to svarbesnio tautinio, kultūrinio, ekonominio sumavimo, kurio Amerikos lietuviai nebūtų parėmę savo moralėmis ir materialėmis jėgomis. Karo metu prisidėjo prie nukentėjusių šelpimo, o po karo padėjo iškovoti laisvę ir nepriklausomybę ir sustiprėti ekonomiškai.

Dabar J. Amerikos Valstybių lietuvių laukia jau ne naujas, vienok begaliniai atsakomingas ir didelis Vilniaus ir kitų pavergtų Lietuvos kraštų vadavimo darbas. Apie Vilnių gambiausių mūsų tautos sūnų yra išsakyta gražiausių žodžių, minčių ir šūkių. Vienas iš aktingiausių Vilniaus vadavimo akcijos

veikėjų, buvęs VVS pirminkas prof. Mykolas Biržiška teisingai pastebė: — „Lietuva tol bus gyva, kol ji eis Vilniaus keliu, Vilniaus išsižadėjusi, niekam ji nebus reikalinga — nei mums, nei pasauliui, ir bus kaimynų išdraskyta ir praryta. Kiekvieną, kuris išsižada Vilniaus, išmesčiau iš lietuvių tautos, kaip numirėlį“.

Taigi, Vilniaus ir pavergtų kraštų atkovojoimas reiškia Lietuvos žemių suvienijimą, jos politinį, ekonominį ir tautinį sustiprėjimą, o jų atsižadėjimas reikštų Lietuvos menkumą visais žvilgsniais.

Pesimistai, kurie netiki į pavergtų kraštų atvadavimą, turėtų prisiminti, kaip dar netaip seniai Baranuskas aimanavo:

„Anei rašto, anei druko mums turėt neduoda, Tegū, sako, bus Lietuva ir tamsi ir juoda“.

O tautos dainius Maironis kitados rašė:

„Kur šiandieną jinai? Miega jos milžinai; Po žemių jų ilsis krūtinė! Kaip po audrų didžių, Kai ant marių plačių Užmiega Vilnis paskutinė“.

Vienok tas pats Baranuskas metė pirstinę pavergėjams:

„Kad tu, gude nesulauktum, Nebus kaip tu nori! Bus kaip Dievas duos — ne tavo Prisakai nedori“.

O Maironis pranašiskai paskelbė:

„Vyrai lietuviai, auštančią dieną mūsų nors sūnūs visgi išvys! Griaukime amžiais užverstą sieną, norint gailėtus jos beprotys!“

Tauta išgirdo savo žadintojų balsą, „paėmusi arkla, knygą, lyrą“, „susitopus į darbą už mylimą šalį prikėlė Lietuvą mūsų“.

Berods, nereik nei aiškinti, kad istoriniu žvilgsniu Vilnius priklauso Lietuvai. Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedemino įkurtas, Vilnius buvo Lietuvos valstybės sostinė.

Susiriusi unijomis su lenkais ir vėliau visiškai nuostojus nepriklausomybės, Vilnius vis vien pasiliko lietuvių tautos ekonominiu, politiniu, kultūrinis ir religinis centras. Tautiniai atgimusi Lietuva čia koncentravo savo veikimą. Čia įvyko Didysis Vilniaus Seimas, čia įsteigti įžymiausi laikraščiai, Liet. Mokslo Draugija ir kitos organizacijos, kurios spietėsi į žymiausias švietimo sferas. Iš Vilniaus ėjo stipriausi tautiniai dvasios spinduliai. Pasaulinio karo metu Vilnius irgi koncentravosi Lietuvos tautinio, kultūrinio ir politinio gyvenimo pulsas ir veikla. Vilniuje buvo suaukta visos Lietuvos rinkinių atstovų konferencija išrinkusi Tautos Tarybą, kuri 1918 metais vasario 16-tą paskelbė Lietuvos Nepriklausomybės Aktą. Čia buvo sudarytas pirmasis Ministerių Kabinetas ir Lietuvos kariuomenės užuomazga.

Gyventojų žvilgsniu, dabartiniu laiku Vilniaus kraštas sudaro tikrą mišinį. Reik pripažinti, kad paskutini šimtmetį lenkams ir rusams pavyko kraštą gerokai nulietuvinti. Vienok ir šiuo žvilgsniu nėra taip bloga, kaip lenkai stengiasi prirodyti. Čia pasinaudosime kelio statistikos, kurios mums duos tikresnį Vilniaus krašto gyventojų sudėtį.

Stai rusų M. Lebedkino statistika, paskelbta 1862 m., parodo tokią Vilniaus gubernijos gyventojų tautybių sudėtį:

Lietuvių	818,880 arba 49.98%
Lenkų	154,386 arba 18.42%
Gudų	146,432 arba 17.42%
Žydų	76,802 arba 9.16%
Kriviečių	23,016 arba 2.75%
Didrusių	14,930 arba 1.79%
Totorių	2,416 arba 0.29%
Vokiečių	902 arba 0.11%
Ukrainiečių	701 arba 0.08%

Rusų Lebedkinas tautybių nustatyme rėmėsi gyventojų kalba.

1861 metais rusų generalinio štabo karininkas A. Koreva išleido Vilniaus gubernijos aprašymą. Jo

statistikos parodo tokią gyventojų pasiskirstymą sulig tautybių:

Lietuvių	46.00%
Gudų	12.00%
Lenkų	12.00%
Žydų	8.00%
Didrusių	2.30%
Totorių	0.20%
Karaimų	0.06%
Kitų tautų	1.74%

Žemiau telpa rusų valdžios statistika paruošta 1897 metais. Pagal tą statistiką Vilniaus gyventojai tautybių žvilgsniu taip išrodė:

Lietuvių	231,828
Lenkų	188,931
Stačiatikių	382,908
Sentykių	25,909
Gudų katalikų	570,351
Žydų	146,066
Kitų tautų	4,064

Bendrai viso ... 1,550,057

Vėliausia prie rusų režimo padaryta statistika yra policijos padaryta 1909 m. Ji duoda tokį tautybių

Lietuvių	276,226
Lenkų	77,274
Stačiatikių	377,663
Sentykių	23,391
Gudų katalikų	513,282
Žydų	117,124
Kitų	8,240

Viso ... 1,393,200

Peržiūrėjus šias aukščiau paduotas statistikas metasi į akis tas, kad visos rusų darytos statistikos rodo didesnį lietuvių skaičių, negu lenkų. O rusų, kaip pasižymėjusių lietuvių spaudikų, niekas neįtars, kad būtų skelbė žinias palankias lietuviams.

Dabar pažiūrėkime, ką parodo lenkų statistikos, pagal 1921 ir 1931 metų surašymus. Pav. jų pačių sudaryta 1931 metų statistika Vilniaus vaivadijoje surado tik 40 procentų lenkų. Atskirom apskritim imant, nelenkų procentas taip išrodė:

Disnos apskr.	60.8%
Ašmenos apskr.	18.5%
Švenčionių apskr.	49.8%
Vileikos apskr.	54.5%
Vilniaus ir Trakų apskr.	15.7%
Lydos apskr.	47.4%

Jeigu jau patys lenkai, darydami statistiką su savo valdininkais ir vartodami visokias priemones lenkų skaičiaus padidimui, o vis dėlto nesurado daugumos, tai tas, iš tikrųjų, daug pasako. Bendrai, Vilniaus krašte gyventojai tautybės žvilgsniu sudaro mišinį. Kas tą kraštą turės savo valdžioje, o ypatingai kas darys statistikas, to naudai statistikos išeis. Lietuviai su savo valdininkais neturėjo progos Vilniaus krašte statistikas padaryti. Vienok esame tikri, kad tokią progą gavus statistikos kalbėtų lietuvių naudai. Okupuoto krašto lietuvių elemento gausumą, ypač kaimuose, parodo keli reiškiniai iš kurių suminėsim pačius ryškiausius. Nežiūrint okupanto žiauriausių nutautinimo priemonių ir teroro, okupuotam krašte savo laiku veikė stiprios lietuvių organizacijos, kai kurios iš jų turėjo po kelis šimtus skyrių. Kai pernai rudenį lietuviai šiek tiek aktingiau dalyvavo savivaldybių rinkimuose, daugely vietų jie pravedė absoliutę daugumą savo atstovų — seniūnų.

Daugelis mūsų brolieli,

kurie nūnai šūkauja, kad jie yra lenkai, tikrąjį yra lietuviai. Jų gyslose te tikras lietuvių kraujas, tik dėl susidėjusių aplinkybių jie užmiršo savo tikrą kalbą, o pasisavindami neva ponišką liežuvį.

Prisiminkime įvykius prieš Pasaulinį Karą. Placiai yra nuskambėję netik Lietuvoje, bet ir užsienioose Lazdijų, Kalvarijų, Kauno ir kitų vietų kruvinos muštinės ir pogromai už kalbą bažnyčiose. Lenkizmo apdopyti lietuviai daužė galvas savo broliams, kurie anksčiau susiprato esą ne lenkai, bet lietuviai. Šiandien tie patys žmonės negali atsištiebi, kaip jie galėjo taip elgtis, pakelti savo kerštingą ranką prieš savo tikrus tautiečius. Tie žmonės šiandien lietuviškai kalba, lietuviškai jaučia ir yra geriausi savo tautos sūnūs.

Prieš karą dabartinę Lietuvos respublikos laikinoj sostinėj Kaune padėtos irgi buvo labai keista. Lietuviškai galima buvo išgirsti ir susikalbėti tik senmiesty apie vieną kitą bažnyčią, apie rinkas, kur suvažiuodavo kaimiečiai, dar neišmokę poniškos kalbos. Mieste plačiai skambėjo valdiškoji rusų (kuria daugumoj vartodavo ir žydai), lenkų ir žydų kalbos.

Ilgoką laiką ir po karo lietuvių kalba tyliausia skambėdavo Kauno mieste. Atmenu, 1920 metų rudenį grįžus Lietuvon, Kauno gatvėse dar stipriausia skambėdavo žydų palaikoma rusų kalba, o po jų lenkų kalba. Lietuviška kalba girdėdavosi iš kareivių, valdininkų (ir tai nevisų), šaulių ir gimnazistų. Deje, ir čia iškalbingiau padėti atvaizduos statistikos. Pavyzdin, 1920 metais renkant laikinąją Kauno miesto „dumą“ (tarybą) iš 55 atstovų lietuvių pravedė 8 (arba 15%), lenkai išrinko 15 atst. (27%), arba arti du kart tiek, kiek lietuvių; žydai pravedė 16 atstovų (28%), vokiečiai — 3 (5%), rusai — 1 (1.8%).

1921 metais (reiškia po metų laiko), renkant savivaldybes, Kauno miesto tarybon išrinkta: lietuvių 19 (34%), lenkų 17 (30%), žydų 14 (25%), vokiečių 3 (5%), rusų — 2 (3.6%).

Eikime dar giliau: 1923 metais pravedus visuotiną gyventojų surašymą, Kaune užsirašė: lietuvių 55,452 (60.4%), žydais — 24,862 (27.0%), lenkais — 4,016 (4.5%), rusais — 2,584 (2.9%) (štai jums ir „iskonno russkij“ miestai), vokiečiais — 2,962 (3%), latviais — 131 (0.1%), svetimšalių — 1,630 (1.8%). Viso tuo laiku Kaune užregistruota 91,936 gyventojai.

Dar įdomesnis reiškinys, tai 1928 m. savivaldybių rinkimų daviniai. Į Kauno miesto tarybą išrinkta 11 lietuvių, 7 žydai, 2 rusai, 1 vokiečių ir 3 lenkai.

Tas tiesa, kad Vilnius žymiai didesnis už Kauną ir jis žymiai stipriau sulie-tavėjęs. Jo apylinkės taip pat stipriau sulenkėję, nesu Kauno keliolika metų atgal. Bet tiesa ir tas, kad dabar Lietuva turi kur kas

Lietuvos Generalinio Konsulo laiško Paieškomai Asmenys:

Kaikiuriems iš ieškomųjų priklauso turtas bei palikimai, kurie gali tekti visai svetimiems neatsiliepus teisėms įpėdiniams. Ieškomieji arba apie Juos žinantieji maloniai prašomi rašyti:

Karkauskas, Vincas ar Vladas, kilęs iš Kampų kaimo, Alytaus apskr. ir neva gyvenęs Brooklyne, N. Y. Spėjama, kad ieškomasis esąs kunigas.

Kavaliauskienė - Onufrevičiūtė, Antanina, dar 1924 metais gyvenusi Lawrence, Mass., bet po vyro mirties apsigyvenusi pas vaikus, kurių adresai nežinomi.

Kimbris, Mykolas, kilęs iš Pagirio - Gailioniškių kaimo, Maldočenskos valsč. į J. A. Valstybės išvyko 1895 metais ir 1922 metais gyveno Connecticut valstybėje.

Linkus, Česlovas, iki 1938 metų gyvenęs Baltimore, Md., 1312 James Str. Jis iki šiol nėra atsiskaitęs už Liet. Šaulių Sąjungos laikr. „Trimito“ prenumeratą.

Mackevičienė - Stanaitienė, Agnė, dar šių metų pradžioje gyvenusį Brooklyne, 346 South First St.

Melinauskienė, Ona, prieš kelis metus gyvenusi nuosavuose namuose 1702 Stanhope Street,

Brooklyn, New York.

Patremekaitis, Jonas, dar žinomas pavarde Patrick, išvykęs į J. A. Valstybes prieš pat Didįjį Karą. 1924 metais gyveno Fort McKinley, Maine, bet kam dabar gyvena, nežinoma.

Petkevičius, Bronislovas, prieš dvejus metus gyvenęs Northampton, Mass.

Povilonis, Jonas, 1928 metais gyvenęs 25 South Street, New York, N. Y.

Puida, Jonas, sūnus Onos ir Petro Puidų, apie 50 metų amžiaus, prieš kelias dešimtis metų gyvenęs Pittsburghe.

Ramanauskas, Feliksas, sūnus Mykolo, 1922 metais gyvenęs 1755 Park Ave., Brooklyn, New York.

Rimas, Pranas, į J. A. Valstybės išvykęs prieš pat pasaulinį karą. Jis yra kilęs iš Armališkių kaimo, A. Panemunės valsčiaus, Kauno apskr. Lietuvoje jam priklauso ūkio dalis, kurią savinasi svetimi.

Sabūnas, Vladas, 1922 metais gyvenęs Brooklyne, N. Y.

Slegeris, Jurgis, prieš septynis metus gyvenęs Cambridge, Mass.

Lietuvos Generalinis Konsulatas

16 West 75 Street New York City.

daugiau lietuviškos miestionijos, negu turėjo savo nepriklausomybės kūrimosi diene. Atgavus Vilnių, jį, kaip į valstybės sostinę tuoj susikonscentruotų valstybinio aparato centras, universitetas ir kitos aukštosios mokyklos, didieji laikraščiai, kitos kultūrinės įstaigos su savo štabais ir tarnautojais. Tuo būdu tik į trumpą laiką Vilnių užlietų kelios dešimtys tūkstančių grynų lietuvių — švietimo menės ir vikriausio jaunimo.

Dabar svarbiausias mūsų klausimas, kaip sutvarkyti Vilniaus vadavimo akciją Jungtinėse Amerikos Valstybėse, kad ji būtų sėkminga?

Aš siūlau tą akciją koncentruoti prie Katalikų Federacijos. Pradžią jau turime neblogą. Federacija turi nemažai savo skyrių, kurie kartu yra ir Vilniaus vadavimo skyriais. Lietuvoj veikusios organizacijos pavyzdžiu įsteikiame Geležinį Fondą. Kat. Federacijos valdyba būtų ir šio fondo valdyba. Jo naudai išleiskime pasus, ženklus ir juos platinkime. Fondo naudai paskirkime vieno mėnesio (spalio ar vasario) vąj įvairių pramogų rengimui ir aukų rinkimui. To fondo pinigų skirkime Vilniaus lietuvių tautinės, kultūrinės, labdaringos akcijos reikams; leidimui knygų, brošiūrų, žemėlapių, varymui propagandos Vilniaus klausimu.

Praeitais ir patyrimas parodo, kad sėkmingiausias darbas, ypač aukų rinkimui, eina dirbant atskirai — nesusidedant su kitomis srovėmis arba grupėmis. Mažiau ginčų, varžytinių už vadovystę ir pirmybės, o daugiau realaus, apčiuopiamo darbo. Tik reprezentacijai kitų valstybių sferose (spaudoje ir diplomatijoje) būtamulynas, Juozas, į J. A.

tų pravartu sudaryti tam tikrą tarybą, kuri reikalui esant, galėtų kalbėti, reaguoti visų Amerikos lietuvių vardu.

Suprantama, kad prie Vilniaus vadavimo akcijos Amerikoje žymiai prisidės Lietuvos veikėjai. Gal būt, su jų pagalba pavyktų atgaivinti VVS leistą žurnalą „Mūsų Vilnių“. Lietuvos veikėjai turėtų pripildyti jį raštais. Šiuo žvilgsniu ten nepalyginamai daugiau pajėgų.

Lietuva pagyvens akciją ir kitais būdais. Siaučiant vienos partijos diktatūrai mes iš metropolijos girdėjome tik kuo liūdniausias žinias. Prie dabartinės vieningo darbo vyriausybės padėtis žymiai pagerėjo, Amerikos lietuvių ūpas irgi gerokai pasitaisė.

Iki šiol daugiausia kalbėjau Vilniaus krašto reikais. Bet mums lygiai turi rūpėti senesniai vel atplėstas Klaipėdos kraštas su uostu į Baltijos jūrą ir pasaulį. Vokiečiai, atplėsdami šį kraštą sudavė Lietuvai labai skaudų smūgį, atkirto jos gyviausią, turtingiausią dalį. Lietuviai tauta šio istorinio žemaičių kampelio neišsižadės.

Europos padangė vėl rūščiai apsiniaukė. Tik vienas Dievas težino, koks bus likimas kariaujančių šalių ir jų kaimynų, ypatingai mažųjų. Tikėjime, kad Lietuvos neutralumas bus pagerbtas, kad mūsų tėvynė išliks nesunaikinta ir sveika. Kaip po pasaulinio karo ji atgavo laisvę ir nepriklausomybę, taip po antrojo pasaulinio karo ji, rasite, atgaus visas savo teisėtai ir teisingai priklausomas žemes.

Baigiu Adomo Jakšto žodžiais:

„Lietuva tverdamas Dievas Josios pusiau nedalino; Bendros mūs girios ir pievos, Bendrą sudarom šeimyną... Broliai, ko žiūrėti? Vieną teturite Lietuvą brangią tėvynę...“

Įsigyk Naują, Modernišką Portable Royal Rašomąją Mašinėlę — Typwriterį

Pirkimo išlygos geros — įmokėsite \$3.00, o likusį balansą galėsite išsimokėti, mokėdami \$1.00 į savaitę.

Rašomoji mašinėlė yra labai naudinga turėti kiekvienam, kaip suaugusiems, taip ir jauniui. Kas moka rašyti mašinėlė, tam yra daug lengviau gauti darbą raštinėje ar kur kitur.

Kas pirkęs rašomąją mašinėlę „Darbininko“ administracijoje, tam bus teikiama uždyka rašomosios mašinėlės lekcijos. Pasinaudokite šiuo

loma proga — įsigykite typwriterį šiandien. Mes galime parduoti mašinėlę ir į tolimus miestus tokiomis sąlygomis — duodami išsimokėjimui.

DARBININKAS

366 W. Broadway,

So. Boston, Mass.

Lietuvos Eltos Žinios

Kaunas, 1939 / VIII / 31

Kaunas — Laikydamosi griežto neutralumo politikos dabartinio tarptautinio įtempimo metu, Lietuva, kitų neutralių kraštų pavyzdžiu, ėmėsi tam tikrų įstatymais numatytų atsargumo priemonių, stiprindama savo ginkluotą pajėgą, kad reikale galėtų sėkmingiau ginti savo neutralumą ir nepriklausomybę. Todėl, pagal karinės prievolės įstatymą, atsargos karininkai ir kareiviai yra šaukiami karo pratimų atlikti. Šaukimas, tiek mokymo, tiek sutalpinimo atžvilgiais, atliekamas dalimis. Be to, turint galvoje šį neramų momentą, krašto saugumo sumetimais mūsų ginkluotoms pajėgoms sustiprinti pašaukta papildomai atsarginių ir iš anksto nepaskelbta tvarka. Atsarginių pašaukimas eina labai tvarkingai ir beveik nepastebimai. Atsarginiai stoja jiems nurodytose vietose nepaprastai greitai, kai kur po valandos laiko. Visose įstaigose ir įmonėse darbas eina normaliai, nes atsarginių pašaukimas dalimis nepadarė jokio sutrikdymo kasdieniam darbui.

Kaunas — Ministras pirmininkas Černius priėmęs spaudos atstovus, jiems dėl dabartinės įtemptos tarptautinės būklės ir Lietuvos laikysenos pareiškė: "Mūsų ginkluotosios jėgos gins Lietuvos teritoriją nuo kiekvieno užpuoliko, kurs kėsintųsi ją pažeisti. Vyriausybė ir kariuomenė budi Lietuvos nepriklausomybės sargyboje. Ryšium su įtempta tarptautine padėtimi ir kitos neutralinės valstybės taip pat ėmėsi plačių saugumo priemonių. Todėl ir mūsų kariuomenė papildyta pašaukiant atsarginius. Tikiu, kad šiuo metu tiesioginis pavojus mūsų kraštui negresia. Mūsų kaimynai yra pakartotinai pažymėję gerbia Lietuvos neutralumą. Tačiau neutralumui išlaikyti reikalingos ir atsargumo priemonės". Baigdamas ministras pir-

mininkas kvietė visus piliečius išlaikyti tvarką ir rimtį, nepasiduoti gandams ir kurstymams, drausmingai ir vieningai dirbti savo darbą, užmiršti savo ginčus ir nekelti nesantaikos ir srovių skirtumų.

Kaunas — Vokietijos įgaliotas ministras Lietuvai dr. Zechlinas apsilankęs Užsienių Reikalų ministerijoje pareiškė Vokietijos vyriausybės vardu, kad Vokietija respektuos Lietuvos neutralumą. Taip pat Vokietijos valstybės sekretorius von Weiszaeckeris, priėmęs Danijos ir Lietuvos ministrus Berlyne, jiems pranešė, kad konflikto atveju Vokietija gerbs tų valstybių neutralumą.

Kaunas — Visą mėnesį nusitęsiosios sausros visoje Lietuvoje ne tik be laiko nunokino vasarojus, baigia džiiovinti daržus, neduoda įarti pūdymus, bet ir daugelyje vietų išdžiovino šulinius, o ganyklose gyvuliams nebėra kuo misti. Tik šiandien, rugpjūčio 31 d. pradeda dangus kiek apsiniaukti. Jei greit nebus lietaus, sausra žymiai pakenks žemės ūkiui.

Kaunas — Pagal oficialinius duomenis, mūsų pramonė šiemet dirba normaliai, o kaikuriuose šakose gamyba net padidėjo. Daugelis plytinių dirba 30 — 40 nuoš. daugiau, o kai kur net dvigubai daugiau nei pernai; audimo pramonė dirba 30 nuoš. daugiau. Per gegužės mėnesį įsisteigė 5 naujos įmonės su apie 245,000 Lt. kapitalo. Stambiausia iš naujai įsisteigusių pramonės įmonių yra vinių ir pasagų fabrikas. Iš viso nuo metų pradžios įsisteigta 12 naujų įmonių su 570,000 Lt. kapitalo.

Kaunas — Dėl pavasario šalčio ir vėliau sauso oro šiemet dobilų suimta 40 — 60 nuoš. mažiau kaip pernai. Pievos silpnai tepažėlė. Tačiau javų, linų ir sė-

"Liūdna tikrovė mūsų jūros juostą labai susiaurino. Vos 20 kilometrų ruoželiu beprineam prie jūros. Užtat ji mums daug brangesnė, negu kitoms valstybėms, su jų šimtais ir tūkstančiais kilometrų matuojamais jūros krantais. Dėl šito ruoželio ištisus du amžius kovojo žemaičiai ir tą kovą laimėjo mūsų sentėviai, nesiduodami atstumti nuo jūros. Jeigu atsitiktų nelaimė ir bet kuris priešas kėsintųsi mus atstumti nuo jūros dabar — kovotume ir mes su tokiu pačiu atkaklumu, su koku kadaise kovojo mūsų bočiai", — pareiškė finansų ministras ats. div. gen. Sutkus.

menų derliai numatomi nemažesni, o rugių, kviečių ir bulvių net didesni kaip pernai su visu Klaipėdos kraštu. Javų kokybė gera. Šių metų derlius spėjamas toks: rugių 643,430 tonų, kviečių 211,400 tonų, miežių 253,200 tonų, avių 430,360 tonų, žirnių 65,180 tonų, vikių 19,910 tonų, linų 38,370 tonų, sėmenų 34,260 tonų ir bulvių 2,137,920 tonų.

Kaunas — Alaus gamyba šiemet padidėjo 11 nuošimčių, tabako pagaminta 6 nuoš. daugiau, degtinės parduota 4 nuoš. daugiau, bet degtukų suvartojimas sumažėjo 8 nuoš. ir vyno gamyba sumažėjo apie tiek pat.

Kaunas — Plokščių apylinkėse paskutiniu laiku atsirado vilkų, kurie ūkininkams spėjo padaryti nemažą žalą. Vienam ūkininkui sudraskė 3 avis.

Biržai — Pil. Ločeris, kelesius metus užsienyje studijavęs cheemijos ir technologijos klausimus, įsteigė Biržuose pirmąją Lietuvoje fotografinių plokštelių dirbtuvę "Aušrą", kurioje nulejama per valandą apie 1,200 plokštelių, kurios esančios neblogesnės už užsienines.

Kaunas — Žydų spaudos žiniomis Klaipėdos krašte tebesą pasilikę privatinių Lietuvos piliečių judomojo ir nejudomojo turto apie 100 milijonų litų vertės. Apie 80 nuoš. to turto priklauso žydų tautybės asmenims.

Kaunas — Lietuvos futbolistams nugalėjus Talline estus 2:1, kurie buvo su latviais išėję lygiomis, Lietuva neoficialiai vadinama Pabaltijo futbolo miestu. Estijos sportinin-

kai žadėjo dėti pastangas, kad nutraukti Lietuvos Latvijos sporto santykiai vėl būtų atstatyti.

Kaunas — Rugpjūčio 29 d. grįžo iš ilgesnių atostogų užsienių reikalų ministras J. Urbšys ir pradėjo eiti pareigas, o rugp. 30 d. grįžo iš atostogų savo ūkyje ir Respublikos Prezidentas, kurs tuojau priėmė ministrą pirmininką gen. Černių ir kelis kitus Ministrus Tarybos narius. Lietuvos generaliniu konsulu Vilniuj skiriamas Dr. Trimakas, ligšiol buvęs Lietuvos atstovybės patarėjas Varšuvoje. — Dėl susisiekimo sutrikimo Vakarų Europoje buvo pakeičę pasilikę kelios dešimtys grįžtančių Lietuvos piliečių, kurie tačiau pirmomis progomis grįžo į Kauną. — Žymiai pasunkėjo laikraščių ir korespondencijos gavimas iš Vakarų Europos, taip pat telefoniniai pasikalbėjimai su kaikuriomis sostinėmis. Turėjusios įvykti Lietuvos — Vokietijos derybos dėl pensininkų bei kitų socialinių klausimų, kol paaiškės padėtis, laikinai atidėtos. — Speciali Ministrų Tarybos paskirtoji prie Užsienių Reikalų Ministerijos komisija yra gavusi per 5,000 prašymų iš Lietuvos piliečių, kurie turi reikalų su pasilikusiu Klaipėdos krašte turto. — Baigiama susitarti dėl Klaipėdos krašto pabėgėlių. Tie, kurie turi Lietuvos pasus, jei jie nėra bausti už tokius nusikaltimus, už kuriuos pagal naują pasų įstatymą atimama Lietuvos pilietybė, galės pasilikti Lietuvos piliečiais.

Kaunas — Šį rudenį žadama sutvarkyti čigonus, kurių Lietuvoje esama per tūkstantį ir kurie verčiasi visokiais neproduktingais,

MEILĖ UŽ MEILĖ

Vienas Rašto žinovas klausė Jėzaus, koks visų pirmasis įsakymas. Jėzus atsako: "Tu mylėsi Viešpatį, savo Dievą visa savo širdimi, visa savo siela ir visa galia. Tai pirmas įsakymas. Antras į jį panašus: Mylėsi savo artimą, kaip pats save". (Morkus 12, 30).

Ant šių pirmutinių įsakymų remiasi visas žmogaus gyvenimas. Meilė, viskas galima nugalėti. Pirmiausiai Dievas Patsai yra meilė ir Jis pirmiausiai numylėjo savo vaikus, paaukodamas savo brangiausią sūnų Jėzų Kristų dėl mūsų visų. Jėzus numylėtas mus, ir mirė didžiausio kankinio mirtimi ant Kryžiaus už mūsų nuodėmes. Toliau Jėzus sako: "Kas tiki į mane, ne į mane tiki, bet į tą, kurs mane siuntė. Kas priima vieną anų mažutėlių, mane priima. O kas mane priima, priima mano Tėvą, kurs yra danguje. Kas mane, myli, myli mano Tėvą".

Jeį žmogus laikos pirmojo įsakymo, myli Dievą ir tikrai jaučia savo širdy, su Dievu gyvena, tas pildo ir antrą įsakymą t. y. myli artimą. "Aš abejoju, ar yra tokių žmonių, kurie mylėtų taip artimą, kaip pats save, ir kaip Kristus įsakė. Bent tarpe mūsų brolių lietuvių tai tikrai Kristus įsakė. Bent tarpe mūsų lietuvių tai tikrai maža. Mūsų tarpe nėra daug tokių, kurie tikrai pildytų Kristaus mokslą ir Jo įsakymus. Man išsikalbėjus, vienas asmuo išsitarė: — "Lietuviai, atrodo, dar nepriaugo prie krikščionybės".

o labai dažnai net nusikalstamais verslais, kaip tai vagilavimu ir kt.

Manau, kad jis pasakė tikrą tiesą. Mūsų daug katalikų yra menki katalikai, kad iš širdies pildytų Kristaus mokslą. Kaip jie pildys, kad jie nepažįsta Jo. Iš tikrųjų mūsų daugelis katalikų dažnai palaiko visus savo priešų laikraščius, visas jų draugijas, klubus ir tt. Mūsų katalikai užlaiko laisvamanių, bambizų ir kitus. Be to, kas tikrai kur pašvilpė, daugelis mūsų katalikų visą palikę nuėjo pas visokių "izmus". Jei mūsų katalikai būtų tikri, t. y. tikrai pažintų Kristaus mokslą ir jį pildytų, tai jokių būdu nebūtų panašių suminėty dalykų. Jei žmogus tikrai mylės Dievą, pažins Jo įsakymus, jis mylės ir artimą, taip kaip Kristus įsako.

O ar mūsų broliai myli artimą? Labai mažai daugelyje dalykų. Jei vieną iš-tiko nelaimė, kiti juokiasi, iš to. Bandyk gauti nors kokią pagelbą, tai greičiau išmokysi karvę į medį lip-ti, negu nuo saviškių gau-si kokią pagelbą. Čia fak-tų manau nereikia minėti, nes beveik ant kiekvieno žingsnio tai matoma ir kartoja kasdieną, ir tarp visų luomų neišskiriant nieko. Pas vargšus dau-giausia dar galima rasti artimo meilės, nes sakoma toks, tokį pažįsta. Bet pas kitus, tai ir nemėgink to-kių dalykų ieškoti. Ar tai pažinimas ir mylėjimas Dievo! Ar tai pildomas Kristaus mokslas! Tik skamba tušti žodžiai kal-bose ir spaudoje, bet darbų nematyti. Laikas būtų su-siprasti ir eiti tikrai tas šventas pareigas.

J. K. Mikas.

BROCKERT'S ALE

PADARYTAS IŠ LIETUVOS PARVEŽTŲ MIEŽIŲ

IŠ KRANO IR BUTELIUOSE!

Jeį norite atsigerti skanaus alaus ar ale, kuris yra padarytas iš Lietuvos parvežtų miežių, atėję į tavernus ar restoranus prašykite BROCKERT'S. Paragavę BROCKERT'S — jo visuomet reikalausite.

Brockert's ALE

60 Ellsworth St.
Worcester, Mass.

Telefonas
Worcester, 5-4335

BOSTON BRANCH
1410 Columbia Rd.,
South Boston

PHONE
So. Boston
2271

Lietuvių Kalbos GRAMATIKA

SKIRIAMA AMERIKIEČIAMS
Parašė

Kun. Dr. Jonas Starkus

Marianopolio Kolegijos Profesorius

Seniai lauktoji lietuvių kalbos gramatika jau atspausa. Ši gramatika skiriama ypatingai lietuviams amerikiečiams. Nauja gramatika pasižymi savo taisyklingumu, medžiagos pilnumu, aiškumu ir, kas svarbiausia, gražia tvarka. Viskas vadovėly taikinta mokslą einantiems padėti: vartota priegaidės ženklai, kad kirčiavimu ir balsių ilgumu būtų pažymėtas ištartimas. Žodžiu, tai tinkamiausias vadovėlis norintiems geriau pažinti lietuvių kalbą ypač tinkamas lietuvių parapijų mokykloms.

Knyga labai gražiai apdaryta. Kietais, patvariais viršeliais.

Kaina 1 doleris. (Siunčiant paštu \$1.15).

Užsakymus siųskite:

DARBININKAS

366 West Broadway

So. Boston, Mass.